~

~

~

هەشت

هاوین بوو. خۆر سوتێنەرو زەریا بە درەوشە، دورگەکانی گریکستان کەوتبوونە چەپەوەو جەنگاوەرگەلێکی زرێپۆش، جحێلّ و کاملّ و پیرەمێردگەلێکی ڕیش سپیی لە کەشتییەکەدا بوون. ئەوانە بەرەو ڕزگارکردنی مەرقەدی پیرۆز دەچوون، چەند مانگێك بوو جەنگاوەرانی مەسیح (دامییێتیێ) یان گەمارۆدابوو، بەلاّم سولّتان (مەلیك ئەلکامیل) کە جەنگاوەرێکی دلێر بوو، بەری لە خۆبەدەستەوەدانی شارەکە گرتبوو.

لە کلکەی (مالییا) ڕووبەڕووی تۆفانێکی گەورە بووینەوەو زەریا بە هەزاران سەرو بە هەزاران دەمەوە هەلّدەچوو تا هەلّمانلوشێ. پیاوەکان ڕەنگیان پێنەمابوو، تژیی لە پەرۆشیی، لەنیشتمانیان دەنۆڕی و هەناسەیان هەلّدەکێشا، ئای گەر توانرابا بازێك درابا تا گیان غیرەتی وەبەر دەهاتەوە، خۆ بە پەلکێکەوە ڕاگیرابا! ئەو ژنانەی کە لەگەلّ ئەواندا سەفەریان دەکرد، دەیانزریکاند. فرانسیسکۆس

لەمیانەوە دەچوو بۆ لای ئەویان و لەبارەی خوداوە قسانی بۆ دەکردن، ئەوانیش گوێیان بۆ ڕادەدێراو سەبوورییان دەهاتەوە. شەو داهات، هەورێکی ڕەش سەراپای ئاسمانی سەر زەریای داپۆشیی و پاپۆڕەکە لەنێوان ئاسمان و ئاودا بازی بەسەر شەپۆلەکاندا دەداو بەتوندی خۆی پێدادەکێشان و دەنگیی تەق و هۆڕی شکانی دەهات. فرانسیسکۆس لەپێشی کەشتییەکەداو لەنێو گلۆڵەی چارۆکەکاندا کڕنۆشی دەبردو بانگی خودای دەکرد.

خۆم لێنزیك کردەوە، بەڵام ئەو منی نەبینی و نەیژنەفتم، ڕوویکردبووە زەریاو لەبەرخۆوەو بە نەغمەیەکی تەرتیلەئامێز گۆرانییەکی دەچڕی، دەتگوت جادوویەك دەخوێنێتەوە:" زەریا، زەریا، ئەی کیژی خودا، ڕوحم بە براکانت بکە .... ئاخر ئەوان بەرەو ئامانجێکی شەنگ و باڵا دەڕۆن، ئەوان بەرەو مەرقەدی پیرۆز دەڕۆن، ئەوانە نە بازرگانن و نە چەتەی زەریا، چما خاچە سوورەکانی سەر سینگیان نابینیت؟ ئەوانە جەنگاوەرانی مەسیحن، جەنگاوەرانی خودان و ڕوحمیان پێبکە .... بیرت بێتەوە کە ڕۆژێکیان مەسیح پێیگوتیت

هێور بەرەوەو ئیدی تۆ هێور بوویتەوە. من خزمەتکارێکی ناچیزەی مەسیحم، بە ناوی مەسیحەوە سوێندت دەدەم: هێوربەوە!"

لەسەر عەردی کەشتییەکە درێژ بووم و گوێمنا بە گڵۆڵەی چارۆکەکەوەو گرمەی زەریاو شیوەنی خەڵکانی سەر کەشتییەکەم دەژنەفت و لەنێوان ئەو زەریا هەڵچووەو شین و زاریی خەڵکیدا، دەنگی ئارامی فرانسیسکۆس دەهاتە گوێ کە دەپاڕایەوەو خودای بانگدەکرد. لەو ساتەدا بۆ یەکەمینجار لەو بەهایە حاڵیبووم کە لەقودرەتی ئینساندا هەیە بەوەی لەنائومێداویترین ساتەوەخت و لەو ساتەدا کە دونیا دادەڕمێ، وی دەپاڕێتەوە. من دڵنیابووم زەریا گوێ بۆ قسەکانی فرانسیسکۆس ڕادەدێرێ و خوداش گوێی لێدەبێ و مەرگیش گوێی لێدەبێ و هەمووان گوێیان لێی دەبێ. ئیدی بنۆڕە، سوێند بەو ڕۆحەی تەسلیمی خودای دەکەمەوە، موجیزەکە ڕوویدا. نا، ئەوە موجیزە نەبوو، بەڵکو ساکارترین و سروشتیترین شتێکی دونیا بوو: زەریا هێور بۆوە. سەرەتا کەمەکێك لە گرمەکەی کەمبۆوە، بەڵام هێشتا توڕەییەکەی

نەنیشتبۆوەو هێشتا هەر ملی نەدەداو نەیدەویست بسرەوێ و نەیدەویست تەسلیم بێ. بەڵام وردە وردە ئارام و هێوربۆوەو ئیدی لە نیوەشەودا، پەلاماری کەشتییەکەی نەدەدا تا تێکوپێکی بشکێنێ، بەڵکو ئارام و خۆنەویستانەو ئاشتیی ویستانە خۆی هەڵخست. گومانداران با هەر نکوڵی لەوەبکەن کە ڕۆح بتوانێ لەگەڵ زەریادا بئاخڤێ و ئەمری پێبکا، بەڵام من نهێنییەك دەزانم کە فرانسیسکۆس فێریکردووم، ئەویش ئەوەیە ڕۆح لە زەریا بەهێزترە، ڕۆح لە مردن بەهێزترەو دەتوانێ لە جەستەی بونیادەم دەرپەڕێ و ئەو دونیایە ڕاگرێ کە خەریکە لاردەبێتەوە. بەسینگەخشکێ چووم بۆ لای فرانسیسکۆس و پێوپلە خوێناوییەکەیم ماچکرد، بەڵام ئەو هەستی پێنەکردم، ڕۆحی بە تەواوەتی بەسەر ئەو ئاوە ڕەشەوە دەشنایەوەو شەونخونیی دەکێشا تا نەبادا زەریا هەمدیس تێهەڵچێتەوەو سەر لەنوێ سەر بەرزکاتەوە.

خودا خۆری هەڵێنا، ئاسمان و عەرد پرشنگیان دەدایەوەو زەردەخەنەیان دەهاتێ، سەرنشینانی کەشتییەکەش پرشنگیان دەدایەوەو زەردەخەنەیان دەهاتێ. فرانسیسکۆس هێشتا لە

پێشی کەشتییەکەدا دانیشتبوو لەسەر ئەژنۆو ڕەنگی پەڕیوو بەقورسیی هەناسەیدەدا، چاوانی لێکنابوو، هەنووکە وی کاری خۆی بە باشیی ئەنجامدابوو، ئیدی خۆی تەسلیمی خەون کردبوو.

ڕۆژان و شەوانێك تێپەرین، کە لە (ئانکۆنا) وە بەڕێکەوتین مانگ هیلالێکی چکۆڵە بوو، هێدی هێدی گەورە بوو تا شێوەی بازنەیەکی وەرگرت، پاشان هەمدیس چکۆڵە بۆوەو دیارنەما. هەموو چاوانمان بڕیبووە باشوورو چاومان دەگێڕا تا بەڵکو ئەو وڵاتە نەفرەتییەی موسوڵمانان ببینین، وردە وردە زەریا سەوز هەڵگەڕا. ناخودای کەشتییەکە گوتی:" وا ئاوی زەریا خۆی لەگەڵ ئاوی نیلدا یەکانگیرکرد، ئیدی وا گەیشتین!" لەڕاستیدا بۆ سبەینێ بەیانیی، لە ئاسۆوە بە ڕۆشنیی ئەو وڵاتەمان بینیی، نزم و لمین و کەنارەکانی بە یەکەمین تیشکی هەتاو گوڵڕەنگ ببوون.

لە پێچێکی دووری کەناردا لەنگەرمانگرت، فرانسیسکۆس کڕنۆشی برد، نزایکردو وێنەی خاچی لێرە، لەسەر لمەکە کێشا. جەنگاوەران کەوتنە ڕێ تا خۆیان لەگەڵ

مەسیحدا یەکانگیرکەن، ئێمەیش هەردووکمان، من و فرانسیسکۆس لەو کەنارە چۆڵەدا ماینەوە، لە دووری دوورەوە بورج و منارەکانمان جیاکردەوە. فرانسیسکۆس بە سۆزەوە تەماشایکردم.

گوتی:" برا لیۆن، ئەی مەڕی خودا، ئێمە ئیدی واین لەنێو لانەی شێردا، چما ناترسیت؟"

وەڵامیمدایەوە:" با برا فرانسیسکۆس دەترسم، بەڵام واخۆم پیشاننادەم کە دەترسم، ئاخر تۆ بۆ هەر کوێ بڕۆیت منیش لەگەڵت دێم!"

بە پێکەنینەوە گوتی : " برا لیۆن بۆ بەهەشتیش؟"

- " بەڵێ برا فرانسیسکۆس، بۆ بەهەشتیش."

دەستی بەرەو منارە دوورەکان هەڵێنا.

- " کەواتە دەی وەرەو با بڕۆین، لێرەوە ڕێگەکە دەچێتەوە سەر بەهەشت!" وایگوت و پێشکەوت.

خۆر بەرز بە ئاسمانەوە بوو، پێوپلمان بە لمەکە دەسووتا، کەوتینە گۆرانیی چڕین و ئازارمان بیرچۆوە. ناو بەناو

فرانسیسکۆس ڕادەوەستاو ئازایەتیی دەدامەبەر، پاشان پێشدەکەوتەوەو هەمدیس دەکەوتەوە گۆرانیی چڕین.

گوتی:" ئای گەر لێرە برا (ئیرنیۆ) مان بە بلوێرەکەیەوە لەگەڵبا، ئەوا دەمانتوانی وەك سێ قەشەی سەرخۆش خۆمان پیشانی سوڵتان دابا، سێ قەشە کە خودایان زۆر خواردۆتەوەو پێی سەرخۆش بوون!"

لەبەر ئەوەی برستم لێبڕابوو، گوتم:" برا فرانسیسکۆس برسیمە!"

- " برا لیۆن حەوسەڵەت هەبێ، بنۆڕە وا منارەکان گەورەو گەورەتر دەبن، ئەلعان دەگەین، ئارامبە، هەرکە سوڵتان دەمانبینێ فەرماندەدا سینیی بنێنە فڕنەوە!"

ئەو کاتەی ئێمە دەدواین، نەڕەیەکمان ژنەفت و دوو قولەڕەش بەشمشێری لەکالان ڕاکێشراوەوە شالاویان بۆ هێنان.

فرانسیسکۆس هاواریکرد:" سوڵتان! سوڵتان!" وایگوت و ئاماژەی بۆ منارەکان کرد.

دوو قوله ڕەشەکە لێیانداین و پاشان بەلقەلێدان و پێکەنینەوە خستیانینە ئەملاولای خۆیانەوەو بردیانین، ئێوارەیەکی درەنگ فڕێیاندناینە بەرپێی سوڵتان.

سوڵتان زوبانەکەی ئێمە بەڵەد بوو، هەر کە ئێمەی بینیی، پێکەنی و شەقێکی تێهەڵداین.

- " ئێوە کێن ئەی قەشە بە شەراب سەرخۆشەکان؟ بۆچیی هاتوونەتە ناو دەمی شێرەکەمەوە؟ چیتان دەوێ؟"

من چاوانم هەڵبڕی و سەیریمکرد، سوڵتان پیاوێکی قۆز بوو بە ڕیشێکی لوولەوە، کەپوویەکی جووانی چەماوەو چاوانیشی گەورەو ڕەش وەکی خەڵوز. مێزەرێکی زلی سەوزی بەسەرەوەو هیلالێکی لەمەرجان دروستکراوی پێوەکردبوو. جەللاد کە قولەڕەشێکی کەتەبوو، بە خەنجەرەوە لەلایەوە ڕاوەستابوو.

هەمدیس پرسییەوە:" ئێوە کێن؟ چیتان دەوێ؟ هەستنە سەرپا!"

هەستاینە سەر پا، فرانسیسکۆس خاچی کێشا.

گوتی:" ئێمە مەسیحیین، مەسیح ئێمەی ناردووە، لەبەرئەوەی ئەی سوڵتانی بەناوبانگ مەسیح بەزەیی پێتاهاتەوەو ویستی ڕۆحت ڕزگارکا!"

سوڵتان بێهودە هەوڵیدا بەر بەپێکەنینەکەی بگرێت، گوتی:" ڕۆحی من ڕزگارکا؟ قەشە، ڕۆحی من چۆن ڕزگار دەکرێ؟"

- " سوڵتان، بە هەژاریی تەواوەتیی، بە ئەڤینی تەواوەتی، بە تەهارەتی تەواوەتیی!"

سوڵتان چاوانی زەقکردنەوە.

گوتی:" ئەرێ ئەوە تێکچوویت؟ قەشە ئەم قسە هەلەق و مەلەقانە چییە دەیانکەیت؟ تۆ مەبەستت لەوەیە سەروەت و سامانەکەم، کۆشکەکانم و ژنەکانم جێبێڵم و ببمە شڕوپڕ پۆشێکی وەك تۆو لەدەرگای مالآن بدەم و سواڵکەم؟ مەبەستت لەوەیە بەلای ژندا نەچم؟ بەڵام ئەدی بۆچیی دەژیم؟ دەتوانیت پێمبڵێیت؟ ئەدی بۆچیی خودا کلیلی ژنی داومەتێ؟ دەتەوێ ببمە قەشە؟ ئەوەت دەوێ؟"

فرانسیسکۆس گوتی:" ژنان ....."

سوڵتان بەتوڕەیی دەستی ڕایەڵکرد.

- " قەشە دەمت داخە، بە خەراپ باسی ژن نەکەیت، ئەگینا زوبانت لەبنا دەقرتێنم! بیر لەدایکت بکەوە، گەر خوشکت هەیە بیر لە خوشکت بکەوە، لەپێش هەموو شتێکیشەوە تۆ وەك مەسیحییەك بیر لە مەریەم، لەدایکی مەسیح بکەوە!"

فرانسیسکۆس سەری دانەواندو وەڵامینەدایەوە.

سوڵتان ئیشارەتێکی بۆ جەللاد کرد تا نیزیکبێتەوەو ئەوجا گوتی:" ئەی مەبەستت لەوە چیی بوو پێتگوتم، ئەڤینی تەواوەتیی؟"

- " کە دوژمنەکانت خۆشبوێ سوڵتان!"

- " دوژمنەکانم خۆشبوێ؟" ئەمجارەیان سوڵتان دای لە قاقای پێکەنین و بەجەللادەکەی گوت:" خەنجەرەکەت بنێوە کێلان، ئەم نەگبەتانە شێتن، شێتی خودان، نایانکوژین."

هەمدیس ڕوویکردەوە فرانسیسکۆس، ئەمجارەیان دەنگی نەرم و میهرەبانتر بوو، وەك ئەوەی لەگەڵ نەخۆشێکدا بدوێ.

پرسیی:" ئەرێ ئەم بەهەشتەی ئێوە چۆن چۆنییە؟ گەر بهێنێ ئەوا دەچین و دەیبینین!"

- " پڕە لەمەلایکەت و ڕۆحگەلی پیاوچاکان، خوداش لەژوور هەمووانەوەیە!"

- " ئەی بونیام لەو سەرەوە چ دەخوا؟ چ دەخواتەوە؟ چ لەباوەش دەگرێ؟"

- " کفر مەکە، لەسەرەوە بونیادەم نان ناخوا، ناخواتەوەو چ کەسێك لە باوەشناگرێ، هەموو شتەکان ڕۆحن."

سوڵتان هەمدیس دایەوە لە قاقای پێکەنین.

- " ڕۆح؟ مەبەستت لە هەوایە؟ بەهەشتەکەی خۆمان هەزارانجار لەوەی ئێوە باشترە، چیاگەلێك لەخواردنی خۆش، ڕوبارگەلێك لەشیر و هەنگوین و کچگەلێك کە دوای هەموو لێکالآنێك لەتەکیاندا، سەرلەنوێ پاکیژە دەبنەوە. ئیدی قەشە، خۆ شێت نەبووم بمەوێ بێم بۆ بەهەشتەکەی تۆ، لێمگەڕێ!"

فرانسیسکۆس لەتوڕەییدا قوولپی دەدا، لە بیری چووبۆوە لەکوێیە، بیری چووبۆوە کە سوڵتان دەتوانێ بەیەك ئیشارەت

ملی بپەڕێنێ. بە بێترس کەوتە وەعزدان لەبارەی ئازارەکانی مەسیح و زیندوو بوونەوەو ڕۆژی مەزن و ئەو دۆزەخەوە کە موسوڵمانانی تا ئەبەد تێدا دەسوتێنرێن. ئیدی دوای ئەوەی لە وەعزدانەکەیدا بە پەیقی خودا سەرخۆش بوو، کەوتە چەپڵەلێدان و سەما کردن. پێدەکەنی، تەرتیلەی دەچڕی و فیکەی دەکێشا، هەڵبەت ئەقڵی لەدەسدابوو. سوڵتانیش تەماشایدەکردو پێدەکەنی، ئەویش کەوتە چەپڵەلێدان و فیکەکێشان تا هانی فرانسیسکۆس بدا زیاتر سەما بکا.

لەناکاوێکرا فرانسیسکۆس لەسەما کەوت، زەنگۆڵ زەنگۆڵ ئارەقەی پێدا دەڕژایە خوارو هاڵاو لە دەمییەوە دەهاتە دەرەوە.

سوڵتان گوتی:" قەشە بەرەکەتی منت بەنسیب بێ کە بەشی خۆم پێکەنیم، ئێستا هێوربەرەوە. قسەیەکیشم هەیە دەمەوێ پێتبڵێم، پێغەمبەری من حەزی لە عەترو ژن و گوڵ بووەو ئاوێنەیەکی چکۆڵەو شانەیەك لەبەر پشتوێنەکەیدا بووە تا قژی پێدابێنێ، هەروەها حەزی بە جلکی جوانیش بووە. بەلاّم دەڵێن پێغەمبەرەکەی تۆ پا پەتیی، خۆنەشتوو، بەقژی

شانەنەکراوەوە گەڕاوەو جبەکەی هەزاران پینەی پێوەبووەو دەڵێین هەر هەژارێك پینەیەکی داوەتێ. ئەوە ڕاستە؟"

فرانسیسکۆس بە ئەفسونەوە هاواریکرد:" ئەوە ڕاستە! ئەوە ڕاستە! ئاخر ئەو هەژاریی پۆشیبوو، هەموو خەم و عەزابی دونیای پۆشیبوو!"

سوڵتان ڕیشی هەڵگلۆفت، ئاوێنەیەکی چکۆڵەی لەبەر پشتوێنەکەی دەرهێناو سمێڵی سڕی، ئەوجا سەبیلێکی درێژی بەدەستەوە گرت کە سەرێکی عەنبەرینیی هەبوو، منداڵێك کڕنۆشی بردو سەبیلەکەی بۆ داگیرساند. چەند جارێك دوکەڵەکەی هەڵمژت و بە خۆشحاڵییەوە پێڵووی لێکنا. فرانسیسکۆس ڕوویکردە من و بە چرپە گوتیی:

- " برا لیۆن ئەمە ساتەوەختێکی جوانە بۆ مردن. ئامادەیت؟ دەنگی کردنەوەی دەروازەکانی بەهەشت دەبییەم!"

وەڵامیمدایەوە:" برا فرانسیسکۆس بۆچیی مردن؟ چاوەڕێکە!"

سوڵتان چاوانی کردنەوە.

گوتیی:" **محەمەد**، دروودی خودای لەسەربێ، بە تەنێ هەر پێغەمبەر نەبوو، بەڵکو ئینسانیش بوو. حەزی لەوەبوو کە ئینسان حەزی لێیبوو، ڕقی لەوەبوو کە ئینسان ڕقی لێیبوو، هەر لەبەرئەوەیە سوژدەی بۆ دەبەم و بەرزو پیرۆز ڕایدەگرم و منیش وەکو ئەو دەگەڕێم. بەڵام پێغەمبەرەکەی ئێوە لە بەردو هەوا بوو. پێغەمبەرێکی لەو جۆرە بەکەڵکی من نایەت."

ئەوجا ڕوویکردە من.

- " ئەی تۆ قەشە، دەی قسەیەك بکە با گوێم لەدەنگت بێ!"

گوتم: " من برسیمە!"

سوڵتان قاقا پێکەنی و دەستی بەیەکداماڵیی، ئەو دوو قولەڕەشەی کە ئێمەیان هێنابوو بۆ ئەوێ هاتنە ژوورەوە.

سوڵتان ئەمریکرد:" خواردنیان بدەنێ، سینییەکیان لە فڕنەکە بۆ دەربێنن، پاشان ڕێگەیان بدەن بڕۆن و مەسیحییەکان، ئەو وێنە پەرستە کافرانە بدۆزنەوە. ئەم

فەقیرانە شێتن، هەر تەواوێك شێتن، ئێمەیش دەبێ چاومان لێیانبێ و ڕێزیان بگرین!"

شارەکە تژیی بوو لەخەڵکی خۆرهەڵاتیی و لەبۆگەنیی، لاشەی نەنێژراو لەجاددەکاندا کەوتبوون، لاشەی ئەسپ کەوتبوو بە زگی هەڵدراوەوە، دەروێشەکان لەبەردەم مزگەوتەکاندا زیکریان دەکردو چەقۆی درێژیان بەسەری خۆیاندا ڕۆدەبردو خوێن بە جبە سپییەکانیاندا دەهاتە خوارەوە. مناڵانی قەڵەو لە چایخانەکاندا گۆرانی دوورو درێژی خۆرهەڵاتییانەیان دەچڕی و ئامێرێکی سەیری لاکێشەییان لەگەڵ دەژەند کە پێیاندەگوت تەنبوور. ژنانی سەراپا پۆشراو لەوێوە تێدەپەڕین و بۆ ساتێك بۆنی میسك لەو هەوا تاعوناوییەدا بڵاودەبۆوە.

ئێمە کەپوومان گرتبوو تائەو بۆنە هەڵنەمژین، بەدوای دوو قوولەڕەشەکەوە بەکۆڵانە باریکەکاندا بە خێرایی بەرەو دەرەوەی شار دەڕۆیشتین. قوولەڕەشەکان ڕاوەستان، دەستیان ڕایەڵکردو ئیشارەتیان بۆ دوور کرد، بۆ ئەودیو گردۆڵکەیەکی لمین. هاواریانکرد:" ئەوە مەسیحییەکانن!" وایانگوت و

دگانە سپییەکانیان لەبەر هەتاودا درەوشایەوە، ئەوجا دوو مشتەکۆڵەی توندیان بەپشتماندا کێشاو بە ڕاکردن گەڕانەوە.

بە بێدەنگیی ملی ڕێگەمان گرتەبەر، فرانسیسکۆس وەك بڵێی دەمی مۆری لێدرابێ، داخراوو لە عەردەکەی دەنۆڕی و لەفیکرەوە چووبوو، بەڵام من بە چاوانێکی زەقەوە بە هەموو لایەکدا دەمنۆڕی، دونیام زۆر گەورە دەهاتە پێشچاو، هەزارەها میل دوور لە ئاسیزییەوە، ڕۆحگەلێکی بێشومار لێرە لەگوناهدا دەژیان و هەرگیز ناوی مەسیحیان نەبیستبوو. چما چۆناوچۆنیی بتوانین وەعزی پەیڤی خودا بۆ ئەو هەموو ڕۆحە بدەین؟ ژیان کورتەو ئێمە پیاراناگەین، دونیا بێکۆتاییەو ئەدی یەکەمجار لەکوێوە دەسپێبکەین؟

بەردەمان ئەرزێکی تەختانیی لمین بوو، تەیری سەیرو ڕەنگ سوورو ژێر زگ سپیی بەژوور سەرماندا دەفڕین، لە دواشمانەوە هەراو زەنای ئەو شارە موسوڵماننشینە دەهاتەگوێ و لەودیو گردۆڵکە لمینەکەی پێشیشمانەوە، دەنگی تەپڵ و حیلەی ئەسپ دەبیسترا. وردە وردە لەسوپاکەی مەسیحیان

نزیکدەبووینەوە کەچەند مانگێك بوو ئەو شارەی کافرانیان گەمارۆدابوو.

لەناکاوێکڕا فرانسیسکۆس ڕاوەستا.

گوتی:" برا لیۆن کاتێك بۆ نیشتیمان دەگەڕێینەوە - گەر بگەڕێینەوە - هەر هەژارێك ببینم داوای پینەیەکی لێدەکەم و جبەکەمیان لێدروستدەکەم. سولٚتان ڕاستدەکا."

- " برا فرانسیسکۆس هەرزان نەجاتمان بوو!"

وەلامیدامەوە:" بەڵام هەلێکمان بۆ چوونە بەهەشت لەدەسچوو!"

هەنووکە گەیشتبووینە گردۆڵکە لمینەکە، لەخوارەوە هۆبە ڕەنگاورەنگ و بە یەکداچووەکانی سوپاکەی مەسیح هەڵدرابوون.

*

حەز ناکەم ئەو ڕۆژو مانگانە وەبیرخۆبێنمەوە، هێشتا ژاوەژاوی ئەو ڕۆژو مانگانە لە گوێمدا دەزرنگێتەوەو کاسمدەکا. کاتێك گەیشتینە ئەو دەشتاییەی کە جەنگاوەرانی

مەسیح خێوەتەکانیان لێهەڵدابوو، خودایە چ بۆگەنییەك چوو بەسەرماندا، خودایە چ گۆرانیگەلێکی بێشەرمانەو چ کوفرکردنێك چوو بە گوێماندا، پێدەچوو فرانسیسکۆسی فەقیر گوێی ئاخنیبێ تا گوێی لە هیچ نەبێ. باشە جەنگاوەرانی مەسیح ئاوهایین؟ باسی ئەو شاڵاوی تاڵانکارییەیان دەگێڕایەوە کە ئەنجامیاندابوو، باسی ئەو ژنانەیان دەگێڕایەوە کە بەدیلیان گرتبوون و باسی ئەو عارەبانەیان دەگێڕایەوە کە قەتڵوعامیان کردبوون، بەڵام هەرگیز ناوی مەسیحیان بەزارا نەدەهات. نازانم چەند هەفتە لەوێ لەلایان ماینەوە. فرانسیسکۆس دەچووە سەر بەردێك و وەعزی پەیڤەکانی خودای دەدا، لەبارەی مەرقەدی پیرۆزو ڕوحمی خوداوە دەئاخافت، بەڵام جەنگاوەرانی مەسیح بەلایدا تێدەپەڕین، هەندێکیان تەنانەت بۆ یەکجاریش ئاوڕیان نەدایەوە سەیرێکیشی بکەن، ئەوانەیشی کە دەوەستان بۆ ئەوە بوو پێی پێبکەنن و لمی تێبگرن.

هەمدیس شەڕ هەڵایسایەوە، مەسیحییەکان پەلاماری سەنگەرەکانیانداو بەرەو شوراکان چوون، پیایاندا هەڵگژان و

دابەزینە ناو شارەوە، ئیدی تالآنیی و خوێنڕێژی دەسیپێکردەوە. فرانسیسکۆس دەگریاو ڕایدەکردو سوێندی جەنگاوەرانی مەسیحی دەدا کە ڕوحم بنوێنن، بەڵام ئەوان بەسەریدا دەیانقیژاندو پاڵیان پێوەدەناو ئەوجا دەکەوتنە شکاندنی دەرگاکان. هەرگیز ناتوانم زریکەی ژنان و نەڕەی ئەو پیاوانەم بیرچێتەوە کە شەلاڵی خوێن کران! ڕوباری خوێن بەخوڕ دەڕژا، بۆ هەر کوێ دەڕۆیشتیت پێت بەر سەرێکی بڕاو دەکەوت، هەوا تژیی بوو لە گریان و زریکە.

گەرمایەکی خنکێنەر بوو، ڕوخساری ئاسمان شەلاڵ بوو بە دوکەڵی خانووی سووتاوو لاشەی برژاو. ئالای مەسیح بە کۆشکەکەی سوڵتانەوە دەشەکایەوە، بەڵام خودی سوڵتان توانیبووی خۆی هەڵبداتە سەر ئەسپێکی تیژڕۆو هەڵبێت و ژنگەل و سەروەت و سامانەکەی جێبێڵێ. فرانسیسکۆس لەبەر دەروازەی کۆشکەکەدا کەوتە سەر چۆك، دەستی بۆ حەوا هەڵبڕی و لەخودا پاڕایەوە کە ڕووی خۆی لە (دامیێتێ) وەرگێڕێ و نەبینێ کە لێرە لەسەر عەرد، جەنگاوەرەکانی چ دەکەن. فرمێسك بە چاوانیدا دەڕژایە

خوارێ و هاواریکرد:" خودایە، خودایە ئینسان لەم قەسابخانەی جەنگەدا بۆتە ئاژەڵێکی دڕندە، بۆتە ئاژەڵێکی تینوو بەخوێن، ئیدی ئەو ڕوخسارەی دۆڕاندووە کە تۆ پێتبەخشیوەو لەبری ئەوە ڕوخساری گورگ یاخود ڕوخساری بەرازێکی پیسی پۆشیوە، خودایە ڕوحمی پێبکە، خودایە ڕوخساری ئینسان، روخساری خۆتی بدەرەوە!"

پیرەمێردو پیرێژنان و ئەوانەی کە نەخۆش بوون لەمزگەوتێکدا کۆببوونەوە، فرانسیسکۆس دەچوو بۆ لایان و لەلایان دەمایەوەو دڵی دەدانەوە. زوربەیان بەهۆی نەخۆشییەوە کوێر ببوون، خوێن و جەراعەت لەچاوانیانەوە دەرژایە خوار، فرانسیسکۆس دادەنەوێوە، دەستی دەنایە سەر پێڵووی نەخۆشەکەو لە خودا دەپاڕایەوە شەفای بدا. دەیگوت:" خودایە، ئەمانیش ئینسانن، زارۆکی خۆتن، ڕوحمیان پێبکە!" ئەوجا فووی لەچاوانیان دەکردو پەیڤی دڵنەوایی و ئەڤینی بەگوێیاندا دەچرپاند. تا ئیدی ڕۆژێك چاوانی فرانسیسکۆسیش نەخۆشییەکەی بۆ گوێزرایەوە، سوورهەڵگەڕاو کەوتە برژانەوە، دواجار ڕوناکیی چاوانی

کوژانەوەو نەیدەتوانی بە تەنێ ڕێبکا، من دەستیم دەگرت و ڕێنوێنیم دەکرد.

گوتم: " برا فرانسیسکۆس پێمگوتیت لێیان نزیکمەبەوەو دەستیان تێوە مەدە!"

وەڵامیدامەوە:" تۆ زیاد لە پێویست ئاقڵێت برا لیۆن، ئەوەی تۆ دەیڵێت لەوە زیاترە کە ئەقڵ داوایدەکا. کەواتە تۆ ناتەوێ باز بدەیت؟ دەتەوێ هەر بڕۆیت و هەمیشە سەرسم بدەیت؟"

- " برا فرانسیسکۆس بازی چیی؟"

- " باز بەسەر ئەقڵی خۆتا، باز لە فەزادا!"

ناتوانم و هەرگیزیش نامەوێ ئەوە بکەم. ئاخر من لە ژیانمدا تەنێ بازێکمداوە، ئەویش ئەو بازە بوو کە دووی فرانسیسکۆس کەوتم، ئیدی ناتوانم بازێکیتر بدەمەوە .... زۆر جاران خۆشحاڵم بەوەی کە ئەو بازەمداوەو زۆر ساتەوەختیتریش لێی ژێوانم. ئای، سروشتی من لەگەڵ بوون بە قەدیسدا نایەتەوە.

ڕۆژی دواتر پێیگوتم:" برا لیۆن دونیا گەورەیە، لەودیو عارەبەکانەوە قوولەڕەشەکان هەن، لەولا ئەوانیشەوە جۆرە خەڵکانێکی بونیامخۆر هەن، دوور لەودیو ئەوانیشەوە زەریایەکی بێسنوور کە بەستوویەتیی و بووەتە شەختەو دەتوانیت بەسەریدا بڕۆیت. ئاخر چۆناوچۆنیی دەتوانین پیاڕابگەین کە ئەو پەیامە خۆشە، پەیامی هاتنی مەسیح بۆ دونیا بە گوێیاندا بدەین؟"

- " برا فرانسیسکۆس نیگەران مەبەو کات بەشدەکا، بەشی هەموو شتێك دەکا!"

فرانسیسکۆس لەبەرخۆوە گوتی: " کات ... کات ... بەڵام ئەوکات ئیتر ئێمە نەماوین."

- " برا فرانسیسکۆس ئەوکات تۆ لە ئاسمانیت و دەتوانیت ببینیت. هەڵبەت تۆ بەسەر ئەسپی زەمەنەوەیت و دەیئاژوویت!"

فرانسیسکۆس هەناسەی هەڵکێشا.

گوتیی: " برا لیۆن، جارێکیان زاهیدێك هەبوو مردو بەرەو ئاسمان بەرزبۆوە، کە سەرکەوتە سەرێ، ڕێك بەرەو باوەشی

خودا ڕۆیشت و بە بەختەوەریی تەواوەتی گەییشت. بەڵام ڕۆژێکیان بەسەر ئەرزدا دانەویەوە گەڵایەکی سەوزی بینیی. گوتی: (خودایە، خودایە، ڕێگەم بدە بڕۆمەوە سەر ئەرزو جارێکیتر دەست لەو گەڵا سەوزەوە بدەم! برا لیۆن تێگەیشتیت؟)

وەڵامیم نەدایەوە، بەڵکو لەرز دایگرتم. ئای لەڕاستیدا چەند بەهێزە گوڕی ناو ئەو گەڵا سەوزە!

*

هاوین تێپەڕیی و پاییز هات.

- " برا فرانسیسکۆس، ئیتر وا پاییزە، کەنگێ ڕێگە دەگرینە بەرو دەڕۆین؟ من بەعەزرەتەوەم بگەڕێمەوە بۆ ئەو شوێنەی کە لێی لەدایکبووین. ئاخر ئێرە دونیایەکیترە، ڕەنگە خودایەکی تریشی لێبێ. وەرەو با ڕێگە بگرینە بەرو بڕۆین!"

وەڵامیدامەوە:" برا لیۆن، کاتێك دوو ڕێگە لەبەردەمی خۆتا دەبینیتەوەو تۆ دەبێ یەکێکیان هەڵبژێریت، دەزانیت

کامیان ڕێگە ڕاستەکەیە؟ دەزانیت کامیان ئەو ڕێگەیەیە کە دەتباتەوە لای خودا؟"

- " ئەدی برا فرانسیسکۆس کامەیانە؟"

- " سەختترین و لێژترینیانە. لێرە ژیان سەخت و ناهەمووارە، کەواتە لێگەڕێ با هەر لێرە بمێنینەوە!"

هەموو ڕۆژێك دەڕۆیشت و وەعزی بۆ پەیڤەکانی خودا دەدا، بەڵام کەس ڕانەدەوەستا گوێی بۆ ڕادێرێ. هەمووان فیکرو داڵغەیان لای پەلاماردانی ئۆرشەلیم و تالانکردنی بوو.

فرانسیسکۆس نائومێدانە پێیدەگوتن:" براکانم بیر لە مەسیح ناکەنەوە؟ براینە ئێوە لەوپەڕی دونیاوە هاتوون تا مەرقەدەکەی وی ڕزگارکەن، ئاخر ئێوە بۆ ئەوە هاتوون!"

بەڵام خەڵکەکە بەو دواییە کەوتبوونە گاڵتەپێکردنی، جبەکەیان ڕادەکێشاو بەردیان تێدەگرت، دەیاندا لە قاقای پێکەنین کاتێك لە شەقامەکاندا دەردەکەوت و زەنگۆڵەی بزنەکەی ڕادەوەشاند. بەڵام ئەو شادومان بوو بەوەی کە لەلایەن خەڵکییەوە سوکایەتیی و گاڵتەی پێبکرێ، ئەمیش

لەگەڵیاندا پێدەکەنی و لە چەقی جاددەکەدا دەکەوتە سەماکردن و وەعزدان.

- " من گاڵتەگێڕیی خودام، گاڵتەگێڕی خەڵکم، دەی وەرن و پێبکەنن!"

ڕۆژێکیان لەبەر دەروازەیەکدا ڕاکشابووین، کاتی نیوەڕۆو دونیا گەرم، ئێمە ماندووبووین و یەکسەر خەومان لێکەوت. لە شیرینە خەوداو لە ناکاوێکڕا گوێم لە فرانسیسکۆس بوو ڕاپەڕی و هاوارێکیکرد. چاوانم کردنەوەو منیش هاوارێکم کرد. دوو جەنگاوەری مەسیح هەر بۆ ئەوەی سەر بکەنە سەری فرانسیسکۆس، قەحپەیەکی ڕووت و قووتیان لەپاڵیدا خەواندبوو! بێشەرمانە دەستیکردبووە ملی فرانسیسکۆس و ئەمیش بەهەڵلەرزینەوە ڕاپەڕی. کیژەکە دەستی ڕایەڵکردو بانگی فرانسیسکۆسی کردو بەدەنگێکی هەوەسبازانە گوتی:

" وەرە، وەرە، من بەهەشتم، وەرە ژوورەوە!"

فرانسیسکۆس بۆ ئەوەی نەیبینێ، دەستی بە چاوانییەوە گرت، بەڵام لە ناکاوێکڕا سۆزی بەرامبەری جووڵا.

پێیگوت:" خوشکێ، خوشکی سۆزانیی، بۆچیی ناتەوێ ڕۆحی خۆت ڕزگارکەیت؟ چما چ مەیلێکت بۆ ڕزگاربوون نییە؟ بە درێژایی ئەو ساڵانەی کە جەستەی خۆت تەسلیمی پیاوان کردووە، چما چ مەیلێکت بۆ ڕزگاربوون نەبووە؟ ڕێگەمبدە دەست بنێمە سەر سەرت و لە خودا بپاڕێمەوە ڕەحمت پێبکا!"

ژنەکە دایە قاقای پێکەنین.

- " قەشە دەی دەستت بخە سەر سەرم، دوعای خۆت بکەو خوداکەت بانگکە تا بێتە خوارەوەو موجیزەی خۆی بنوێنێ!"

فرانسیسکۆس دەستی نایە سەر قژی ڕەش و ژاکاوی ژنەو چاوانی بۆ ئاسمان هەڵبڕی.

لەبەرخۆیەوە گوتیی: " مەسیح تۆ کە لە پێناوی هەژاراندا نازیلّ بوویت، لە پێناوی گوناهباران و سۆزانییەکاندا نازیلّ بوویت، دەی ڕەحم بەم ژنە ڕووتوقووتە بکە، لە قولاّییڕا ئەم ژنە خاوەن دلّێکی میهرەبانە، بەلاّم ئیدی ئەو ڕێگە خەراپەی گرتۆتەبەر. دەستت ڕایەڵکەو بەرەو ڕێگەی ڕزگاربوون ڕێنوێنیی کە!"

ژنەکە چاوانی لێکنا، هێور هێور ڕوخساری نەرم بوو، بە دڵنیاییەوە هەستی بەو هێزە پیرۆزە کردبوو کە لە دەستی فرانسیسکۆسەوە دەڕژایە خوارێ بۆ ناو سەری، بۆ ناو دڵی، بۆ تەواوی ناخیی. ئیدی لە ناکاوێکرا دایە قوڵپی گریان. فرانسیسکۆس دەستی کێشایەوەو نیشانەی خاچی بەسەر ئەو جەستە ڕووتوقووتەدا کێشا.

پێیگوت:" خوشکەکەم مەگری. خودا میهرەبانە، دەبوورێ. بیرتدێ کە وی کاتێك لەسەر عەرد بوو چیی بە سۆزانییەکە گوت. پێیگوت: تۆ دەبەخشرێیت، لەبەرئەوەی زۆرێکت خۆشویستوون!"

سەربازەکان کە بەدرێژایی ئەو ماوەیە لەوێدا ڕاوەستابوون و پێدەکەنین، هەنووکە کەوتنە فیکەلێدان بۆ ژنەکەو سوکایەتیی پێکردنی. بەڵام ئەو بەخێرایی جلکەکانی لەسەر ئەرزەکە هەڵگرتنەوە، توند لەخۆیەوە پێچاو ئەوجا بەسەر پای فرانسیسکۆسدا کەوت.

گوتی:" من گوناهبارم، چ دەیرێکت هەیە بۆ من؟ بمبە بۆ ئەوێ!"

- " خوشکەکەم هەموو دونیا دەیرە، تۆ دەتوانیت لەنێو خەڵکیشدا وەك زاهیدێك بژیت. برِۆو دەرکی ماڵەکەت لەسەر خۆت داخەو مەترسە، خودات لەگەڵە!"

*

زستانمان بەسەردا هات، سوپا خێوەتەکانی پێچایەوەو بەرەو ئۆرشەلیم رِیزی بەست. هەوری تەنك بە ئاسمانەوە دەبینرا، بە رِۆژ پۆلە قەلەرِەش و شەوانەیش رِەوە کەمتیار دوای سوپا جەنگاوەرەکەی خودا دەکەوتن، ئێمەیش بە خێرایی بە دوای سوپاکەدا دەرِۆیشتین، من دەستی فرانسیسکۆسم گرتبوو، چاوانی چکۆڵەتر ببوونەوە، ببوونە دوو درزی سووری باریك و وەك بلێی چینێك شەختەیان لەسەر نیشتبێ و دونیایان لێتاریك کردبێ.

سێیەمین رِۆژ بەیانییەکەی شەکەت و ماندوو بە عەردەکەدا کەوت.

- " برا لیۆن، ئیتر تەواو پێمنەما. حەزدەکەم هەتا ئامانج بڕۆم بەڵام ناتوانم ببینم!" وایگوت و پێوپلی پیشاندام کە خوێن و جەراعەتێکی زەردیان لێوە دەهاتە دەرەوە.

هەناسەیەکی هەڵکێشاو گوتیی:" برا لیۆن، وەك بلێی ئەم برینانە کەم نەبوون، ڕۆحگەلی شەیتانیی نوێ لە ناوەوەمڕا هەستاونەتە سەر پا!"

نەموێرا لێی بپرسم، خەریکبوو پێیبلێم مەزەندەم کردووە ئەو شەیتانە نوێیانە کە .... بەڵام بێدەنگ بووم.

لمێکی بێسنوور گەمارۆی دابووین، سوپاکە دیارنەما، دوور زۆر دوور لە بیایان، هەورەکە چڕ ببۆوەو خۆر دیارنەمابوو. دوور لای چەپمانەوە زەریا پرشنگیدەدا، فرانسیسکۆس بوورایەوە، دانەویمەوەو کردمە کۆڵ، ئیدی بە هەرچیی هێزێك کە تیامدا بوو گوڕمدایە خۆم و خۆم بەرەو زەریا کێشکرد. بۆ نیوەڕۆ گەیشتینە کەنار، کەشتییەك کە خاچێکی ڕەش لە پێشەکەیدا بوو لەوێدا لەنگەری گرتبوو، چ هەوای نەدەهات و چارۆکەکەی شۆڕببۆوە. چەند ماسیگرێك تۆڕەکانیان ڕادەکێشایە دەرێ، بە درێژایی کەنارەکە چەند

خانوویەکی چکۆڵە هەبوون کە بە خشت و کاو زیخ ڕۆنرابوون، دوور لەولاتریشەوە، زەریا بوو، زەریای شینی سەوزباو. فرانسیسکۆسم لە کەنار داناو ئاوی زەریام پرژاند بە دەموچاوبدا، چاوانی کردنەوە.

تژیی لە پەرۆشیی گوتی:" زەریا؟ زەریا؟"

- " بەڵێ برا فرانسیسکۆس زەریا، ئیدی ئێمە دەگەڕێینەوە!"

هیچی نەگوت، چ بەرهەڵستییەکی نەنواند. ئەوم جێهێشت و بەرەو لای کەشتییەکە ڕامکرد، ناخودای کەشتییەکەم بینی و بەسەر پایدا کەوتم.

باوەشمکرد بە ئەژنۆکانیداو گوتم:" گەر بۆ نیشتیمان دەگەڕێیتەوە، ئەوا بمانبەوە! چ پارەمان پێ نییە بتدەینێ، خودا دەتداتێ!"

- " کەی دەمداتێ؟"

- " لەو دونیا، لەو دونیای ڕاستەقینە."

ناخودا پێکەنی.

- " کەرە مەمرە بەهارە، ئیتر بۆ خۆت بکەوە وێنجە خواردن! خودا مشتەرییەکی گەلێك خەراپەو زۆر قەرزارمە، تا ئێستا نەمدیوە دەسکا بە باخەڵیدا!"

هەمدیس گوتمەوە:" بمانبەوە! بیر لە دۆزەخ بکەوە، بیر لە بەهەشت بکەوە، دوو ڕێگەت لەبەردەمدایە، هەڵبژێرە!"

ناخودا بەبێزارییەوە چنگیکرد بەڕیشیدا.

- " قەشە گوێڕادێرە. ئەوە سێ ڕۆژە لێرەدا بێئیش چاوەڕێ دەکەم بای گونجاو هەڵکاو کەچی هیچ، باشە تۆو هاوڕێکەت کە ئاوها سەوداو مامڵە بەخوداوە دەکەن، لێی بپاڕێنەوە کە (با) هەڵکاو چارۆکەکەم بخاتە جووڵە؟ گەر ئەو (با) یەم بۆ تەگبیرکەن، ئەوا سواری کەشتییەکەتان دەکەم، جگە لەوە بەهیچ نرخێکیتر ناتانبەم، دەی ئێستا بچۆ بۆ لای هاوڕێکەت و بکەونە دوعاکردن!"

بە پەلە گەڕامەوە لای فرانسیسکۆس، گەر فرانسیسکۆس بیەوێ لە خودا بپاڕێتەوە، ئەوا هەڵبەت خودا گوێی لێدەگرێ.

-" برا فرانسیسکۆس، کەشتییەکی لای دەڤەرەکەی ئێمە لێرە لەنگەری گرتووە. خاوەنەکەی دەڵێ لەگەڵ خۆم دەتانبەم گەر لەخودا بپارێنەوە (با) ی گونجاو هەڵکا. دەی تۆیش دەست بۆ ئاسمان هەڵبڕەو هاوار بۆ خودا بەرە!"

وەڵامیدامەوە:" برا لیۆن من تەنێ باوەڕم بە موجیزەی دڵ هەیە، ئیتر لەوە بەدەر داوای شتێکی ترم لێمەکە، چونکە ناتوانم."

بە ڤیرسیچمەیی گوتم: " هاوار بۆ ئاسمانکەو هەر هاوارکەو گوێی لێت دەبێ!"

فرانسیسکۆس گەرچی نیوە مردوو بوو، کەچیی ڤینج و ڤیت هەستایە سەرپێ و ملی گرتم.

- " برا لیۆن تووڕەم مەکە، لێکدا لێکدا داوام لێمەکە هاوار بۆ خودا بەرم و بڵێم : بێنە! بێنە! بێنە! بۆچی تۆ وا دەزانیت خودا چ ئیشێکی تری نییە بیکا جگە لەوەی نان و جلکی گەرم و بای گونجاو ببەخشێ؟ ئەو خۆی فرێیداوینە ئەم بیابانەوەو هەموو هیلاکیشمان بە هەدەر چوو، ئەوە خواستی خۆیەتی، یەك باڵی ڕەشی لەسەر چاوانم داناوەو ڕۆژی ڕوناکی

لێتاریك کردووم، ئەوە خواستی خۆیەتی، کەشتییەکی هێناوەتە بەر دەستمان بەڵام چ بایەکی گونجاو نییە فوو بەچارۆکەکەیدا بکا، ئەوە خواستی خۆیەتی. چما دەتەوێ حیساب و کیتابی لەگەڵدا بکەین؟ ئەوا ئێستایش هاتوویت و دەڵێیت با لێی بپاڕێینەوە تا خواستی خۆی بگۆڕێ! برا لیۆن بێدەنگ، دەستت بە نیشانەی خاچ دانێ و شوکری خودا بکە، ئەو کەنگێ بیەوێ وەکی برسێتیی یان وەکی بای گونجاو یاخود وەکی تاعون بە سەرماندا هەڵدەکا!"

سەرم سوڕما کە گوێم لە فرانسیسکۆس بوو بە ئاوها نەغمەیەکی تووڕە دەدوا. دانەویمەوەو دەستیم ماچکردو هیچم نەگوت. بەڵام ئەو تێگەیشت نیگەرانی کردووم و ژێوان بۆوە.

- " برا لیۆن بمبوورە، ئەو ڕۆحە شەیتانییە نوێیانەی ناوەوەم، دڵ و زوبانیان ژەهراویی کردووم!"

ئەو ڕیز ڕیز دەدواو بیرم نایەت چی تری گوت، لە زەریام دەنۆڕی و دەگریام. ئەو کاتەی من دەمنۆڕی و دەگریام، زەریا وردە وردە جوڵەی تێکەوت و کەوتە شەپۆلدان، سینگی نەرم نەرم بۆوەو بایەکی گەرم لە باشوورەوە هەڵیکرد. یەکسەر

فرانسیسکۆس لە قسان ڕاوەستا. بایەکی گونجاو هەڵیکردبوو، منیش بینیم کە چارۆکەی کەشتییەکە جوڵەی تێکەوت و ئاوسا. ناخودای کەشتییەکە خۆشحاڵ و خەنیی هاواریکرد: " هێی قەشەکان!"

دانەویمەوەو چوومە ژێر باڵی فرانسیسکۆس.

- " برا فرانسیسکۆس، بای گونجاو هەڵیکردووە، ئەوە ناخودای کەشتییەکە بانگماندەکا، دەی وەرەو با بڕۆین!"

فرانسیسکۆس لەبەرخۆوە گوتی : " بونیام لێی دەپاڕێتەوەو ئەو گوێی لێڕاناگرێ، بونیام لێی ناپاڕێتەوە کەچی گوێی لێیڕادەگرێ. سوپاس و شوکور بۆ ناوەکەی! بەڵێ، دەی با بڕۆین!"

کاتێك سواری کەشتییەکە بووین و چوار مشقی لە پێشی کەشتییەکەدا دانیشتین و لەکەنارەکانی عارەبستانمان دەنۆڕی کە دوور دەکەوتەوە، فرانسیسکۆس دەستی لەسەر ئەژنۆم دانا.

- " برا لیۆن، کاتێك ئێمە لە خودا دەپاڕێینەوە نابێ داوای هیچی لێبکەین، هیچ شتێك. هەرچەندێك زیاتر زەمەن

دەگوزەرێ، زیاتر تێدەگەم لەوەی کە ئەو حەزی بە گریان و کڕوزە کڕوزو سواڵکردن نییە، برا لیۆن من پێموایە ئێمە زۆر دەگرین و دەکڕوزێینەوە، ئێمە زۆر سواڵدەکەین. ڕۆژێکیان بۆ یەکەمجار دەنگێکم ژنەفت، دەنگێك کە هاواری لێکردم :

(ڕێگەکە، ڕێگەیەکی ترە!) کام ڕێگە؟ برا لیۆن لەوە زیاتر نازانم، لەوە زیاتر ناتوانم چ شتێك جیاوەکەم. دەی با بزانین چۆن دەبێ!"

زەریا بۆنێکی خۆشی لێهەڵدەسا، کەشتییەکە بە چارۆکەی پڕەوە دەڕۆیشت، وای ... ڕێگەی بەرەو ماڵەوە بوونەوە چەندێك جوان بوو، ڕۆژان و شەوان وەکی بروسکەی خێرای ڕەش و سپیی تێدەپەڕین. من لەپێشی کەشتییەکەدا پاڵمدا بە گلۆڵەی گوریسەکانەوەو بیرم لەهەموو ئەو هیلاکییە بەهەدەرچووەمان دەکردەوە، فرانسیسکۆس ڕاستدەکا، سوڵتان نەبووە مەسیحیی و هەموو فرمێسك و پەیڤەکانی فرانسیسکۆس بێسوود بوون، جەنگاوەرە مەسیحییە زرێپۆشەکان گوێیان بۆ ڕادێراو ئەوجا بێشەرمانەش کەوتنە

تالآنكاریی و خوێنڕێژیی و بیریان چووبۆوه بۆچی هاتوون. ئایا ئەمه خواستی خودا بوو؟ بۆچیی؟ بۆچیی؟

نائومێدانه پرسیارم لەخۆمدەكرد، پرسیارم دەكردو نەمدەتوانی چ وەڵامێك پەیداكەم، جورئەتیشم نەدەكرد لابكەمەوەو له فرانسیسكۆس بپرسم كه لەلامەوه ڕاوەستابوو. لەبەرئەوەی شەوێكم بیرهاتەوه كه ئێمه لەژێر تریفەی مانگدا گوێمان له بولبولێك بوو دەیچریكاند، هەردووكمان هەستاینه سەرپا، هەناسەمان لەخۆ بڕی و گوێمانڕادێرا.

فرانسیسكۆس به ئەسپایی گوتی:" برا لیۆن ئەوه خودایه، ئەوه خودایه له گەرووی ئەو بولبولەدا دانیشتووەو گۆرانی دەچڕێ!"

هەر كەفرانسیسكۆس ئەوەی گوت، بولبولەكه لەسەر پەلكی درەختەكەوه هەڵفڕییه سەر عەردەكه، فرانسیسكۆس دانەوێوەو لەنێو لەپی خۆینا، بولبوولەكه هەموو دەنوكی خوێناویی بوو.

فرانسیسکۆس مله چکۆڵه هێشتا گەرمەکەی بولبولەکەی ماچکردو گوتی:" لەبەر گۆرانیی چڕینی زۆر مرد!"

بەڵام من تورە بووم و گوتم:" ئاخر بۆچ دەبێ ئەم بولبوولە خاوەن گەرووە چکۆڵە گەرمە بمرێ؟ بۆچ دەبێ چاوانی ئینسان ببنە خۆڵ؟ بۆچیی؟ بۆچیی؟"

فرانسیسکۆس برۆی گرژ کرد.

گوتی:" بۆچیی، بۆچیی بونیام هێندە بێچاوو ڕووە کە پرسیار دەکا؟ پێتوایە خودا دەبێ وەڵامیبداتەوە؟ بێدەنگبەو لە پرسیاری بێشەرمانە گەڕێ!"

وا ئەلعانیش، لەسەر کەشتییەکە هەمدیس بیرو خەیاڵات ڕاستبوونەوەو پرسیاردەکەن، منیش قسەکانیی فرانسیسکۆسم بیرکەوتەوەو بێدەنگبووم.

ئیدی بەیانییەکیان کەناری نیشتیمان وەدیارکەوت، فرانسیسکۆس بەبێزارییەوە لێم نێزیکبۆوە.

- " برا لیۆن خەونێکم بینیوە، خودا بکا نەیەتەدی!"

وەڵامیمدایەوە:" هەموو خەونەکان لەخوداوە نین، برا فرانسیسکۆس مەترسە!"

- " لەخەونما ببوومە مریشك، پێشتریش ئەو مریشکەم لەخەونمدا بینیبوو، مریشکێك کە لەکولانەکەمدا هەڵنیشتبووم و جوجەڵەکانم نابووە ژێر باڵم، لە ناکاوێکڕا بازێك لە ئاسمانەوە شاڵاوی هێنا، زۆر ترسام و لە حەژمەتا دەرپەڕیم و جوجەڵەکانم بە تەنهاو بێپشت و پەنا جێهێشت، ئیدی بازەکە هات و بە چەنگاڵەکانی جوجەڵەکانمی هەڵگرت و لێیدا فڕی!"

هیچم نەگوت، بەڵام لەرزێکم تێگەڕاو بەخۆمگوت، بێشك ئەو بازە ئێلیاس بووە.

فرانسیسکۆس هەناسەیەکی هەڵکێشا.

لەبەرخۆوە گوتی:" من نەدەبوو دوور کەوتمایەتەوە، نەدەبوو منالەکانم بێ پشت و پەنا جێهێڵابا. برا لیۆن دەبێ ئەو بازە کێ بووبێ؟"

- " برا فرانسیسکۆس چەند ڕۆژێکیتر لە پۆرتیۆنکولاین و دەبینین!"

زیاترو زیاتر لەکەنار نێزیکدەبووینەوە، لەپێشی کەشتییەکەدا دانەویبووینەوەو تژیی لەپەرۆشیی لەکەنارمان

دەنۆڕی، خانووەکان، دارزەیتون، دارهەنجیرو ڕەزەکان وەدیارکەوتن. سەرەتای بەهار بوو، زەرعاتەکان کەوتبوونە گوڵکردن، عەرد بۆنێکی خۆشی لێهەڵدەسا، تەرخون و پونگە چرۆیان کردبوو.

فرانسیسکۆس گوتی:" ناتوانم نیشتیمان بە ڕوونیی ببینم، بەڵام هەستدەکەم کیژۆڵەیەکەو لەئامێزمدایە!"

پێماننایە وشکانیی، فرانسیسکۆس دانەوێوەو هەروەها منیش دانەویمەوەو خاکەکەیمان ماچکرد، خاچمان کێشاو بە پەلە بەرێکەوتین. خودایە چ خۆشییەکە گەڕانەوە بۆ نیشتیمان کە بەهار بێ و درەختەکان چرۆیان کردبێ! من دەستی فرانسیسکۆسم گرتبوو تا پێی هەڵنەنوتێ و نەکەوێ، هەردووکمان لەفیکرەوە چووبووین. ناو بەناو فرانسیسکۆس ڕادەوەستا، دەستی هەڵدەبڕی و ڕووەو باکوور، ڕووەو پۆرتیۆنکولا خاچی دەکێشا، وەك بڵێی دۆعای بۆ بکا، وەك بڵێی سوێندی پێبخوا.

شەوێکیان کە لە کایانێکدا نوستبووین، تاریك و ڕوون خەبەری کردمەوە، بە ئارامیی گوتی: "هەمدیس خەونێکی

ترم بینییەوە، نا، خەون نەبوو، بەڵکو بە چاوانێکی کراوەوە پۆرتیۆنکولام لەنێو درەختەکاندا بینی. سێ ڕۆحی شەڕانگێز پەلاماریاندابوو، باڵەکانیان دەتگوت باڵی شەمشەمەکوێرەیە، چەنگاڵ و شاخیان پێوەو بەکلکە پێچاوپێچەکانیان خۆیان لە کڵێسا چکۆڵەکەمان و هۆدەکەمان دەئالآند. ئیدی من هاوارێکمکرد:(بەناوی مەسیح، ونبە ئەی ڕۆحگەلی پۆخڵ!) ئەوسا خاچم کێشاو ئیدی ئەوان ڕەوینەوە!"

بۆ ئەوەی هێوریکەمەوە گوتم:" برا فرانسیسکۆس ئەوە خەونێکی خێرو موبارەکە، خودا سەردەکەوێ!"

فرانسیسکۆس خەنیی بوو، لەناوەڕاستی کایانەکەدا هەڵبەزێوەو کەوتە سەماکردن. بەڵام کوتوپڕ ترسێك ڕوخساری پۆشیی، وەك بڵێی دیمەنێکی ترسناکی لە کایانە نیوە تاریکەکەدا بینیبێ، بە دەمدا کەوتە سەر ئەرزەکەو لەرز دایگرت.

بە ترسەوە هاوارمکرد : "برا فرانسیسکۆس، چ بووە؟ چ شتێکت لە فەزادا بینیی؟"

لەبەرخۆیەوە گوتی:" برا لیۆن، ڕوحمم پێبکە، یارمەتیمبدەو لە دۆزەخ دەرمبێنە. وەرە دەچین بۆ سەر شاخێکی بەرزو لەوێ لەنێو بەفردا دەپاڕێینەوە. من بەرلەوەی برایان ببینم، دەبێ خودا ببینم، بۆ ئەوەی پاکژ ببمەوە!"

لەرزم لێهات.

- " ئاخر برا فرانسیسکۆس لەسەرمادا ڕەقدەبینەوە، هێشتا زستان تەواو نەبووەو لەشاخ هێندەی بالآی زەلامێك بەفر نیشتووە!"

فرانسیسکۆس سەری ڕاوەشاند.

- " برا لیۆن گەر ئیمانت نەبێ، ئەوا هەڵبەت لەسەرمادا ڕەقدەبیتەوە، بەڵام گەر ئیمانت هەبێ ئەوا ئارەقە بە جەستەتا چۆڕاوگە دەبەستێ و هەڵاو لە سەرتەوە هەڵدەسێ. خاچ بکێشە، ڕۆژ بۆتەوە، دەی با بڕۆین!"

کەوتینە ڕێ و بە چیاکەدا هەڵگژاین، تا زیاتر سەرکەوتینایە هەوا ساردتر دەبوو، من لەسەرمادا هەڵدەلەرزیم، گەیشتینە بەفر، پێوپلە پەتییەکانمان لە بەفردا

ڕۆچوو، یەکەمجار تا کلاوەی پێ و دواتریش تا قوولە پێ. بۆ ئێوارە گەیشتینە لوتکە.

لێیپرسیم:" برا لیۆن سەرماتە؟ "

لێوم لە سەرمادا شین هەڵگەڕابوو، تەواوێك ببوومە شەختەو نەمدەتوانی بدوێم. فرانسیسکۆس بە میهرەبانییەوە دەستی کێشا بە پشتمدا.

- " بیر لە خودا بکەوە برا لیۆنی کلۆڵ، بیر لەخودا بکەوە تا گەرم بیتەوە!"

بیرم لە خودا کردەوەو هەر بیرم لێکردەوە، بەڵام گەرمم نەبۆوە! سەرما کردبوومییە شەختە، خەوم دەهات و برسیشم بوو. بەخۆمگوت:" ئای ئێستا لێرە، لەناو ئەم بەفرەدا لێی ڕانەکشێیت، بنوویت و ئیدی بەئاگا نەیەیتەوە و بۆ خۆت ئازاد بیت! ئیتر بەشی خۆمم چەشتبوو، ئاخر من بۆ ئەوە نەخولڨابووم ببمە قارەمان یاخود قەدیس! ئەو کاتە هەڵەم کرد کە دوای قارەمان و قەدیس کەوتم! بۆ ئەوە باش بووم تەمبەڵ و تەوەزەل لەناو خەڵکیدا بێم و بچم و لە دەرگای

ماڵان بدەم و سەر لەمەیخانەکان بدەم و بە شێوازە هاسانەکەی خۆم بەدوای خودادا بگەڕێم.

فرانسیسکۆس لەسەر بەفرەکە کڕنۆشی بردو پاڕایەوە، شەو داهات، ئاسمان تژیی بوو بەئەستێرە. هەرگیز لە ژیانمدا ئەستێرەی ئاوها گەورەو بە ورشەو لەئینسانەوە نزیکم نەبینیبوو. دەنگی فرانسیسکۆسم ژنەفت.

- " برا لیۆن لەکوێیت، ناتبینم!"

- " ئەوەتام لەپاڵتام برا فرانسیسکۆس، دەتەوێ بڵێی چیی؟"

- " برا لیۆن، بیستوومە دەڵێن، ئەو زاهیدگەلە موبارەکانەی کە لە ترۆپکی چیاکاندا دەژین، لەوێ جلکەکانیان لەبەری خۆیان دادەکەنن و چاڵ لە بەفرەکەدا هەڵدەکەنن و دەچنە ناوی و ئارەقە زەنگۆڵ زەنگۆڵ بە قۆڵ و باسکیاندا دێتە خوارەوە!"

بەنیگەرانییەوە وەڵامیمدایەوە:" من زاهید نیم، گەر حەز دەکەیت تۆ جلکەکانت داکەنە!"

ئەو جلکەکانی داکەند، لە بەفرەکەدا خۆی خلۆرکردەوەو بە دەنگێکی بەرز کەوتە گوتنی ئەو گۆرانیی ئەڤینەی کەسێ کورە جحێڵەکە لە کووانوویەکی هەڵپڕووکێنەردا چڕیبوویان. ئەوسا جبەکەی لە خۆیەوە پێچاو لێیڕاکشا تا بنوێ.

- " برا لیۆن ڕۆحگەلێکی شەڕانگێزی تر عەزابمدەدەن، بۆیە لەبەفرەکەدا خۆم خلۆرکردەوە تا بترسن و بەڕێی خۆیاندا بڕۆن!"

بیرمکردەوە بڵێم جا من چبکەم. بەڵام هیچم نەگوت.

کاتێك دەدوا، چاوانی دەرپەڕین و لەرز دایگرت، دەستی ڕایەڵکرد وەك ئەوەی بیەوێ خۆی لەشتێك بپارێزێ، بەگوڕ هەستایە سەرپێ، هەنگاوێك گەڕایەوە دوواوە، هەنگاوێکی ترو قاچی هەڵنوتا.

لەبەرخۆیەوە بەهەڵلەرزینەوە گوتی:" ئەوە ئەوە، هەمدیس هاتۆتەوە! هەمدیس هاتۆتەوە!"

لەسەرڕێم ڕووانی. چۆڵ بوو. کەسی لێنەبوو.

گوتم : " برا فرانسیسکۆس، کێ دەبینیت؟"

- " سواڵکەرێك، سواڵکەرێك کڵاوێکی لەسەردایەو دەست و پێیشی کون کون، خوێن لەزامەکانییەوە دەچۆڕێ، خاچێك لەنێوچەوانیدایە. ئەوەتا! ئەوەتا!"

هەموو جەستەی هەڵدەلەرزی، باوەشم پێیداکرد، بۆ ئەوەی هێوریکەمەوە، بە ئەسپایی و میهرەبان لەگەڵیدا دووام.

هەمدیس هاواری کردەوە:" ئەوەتا! ئەوەتا! تژیی لە ڕق تەماشامدەکا، سەر ڕادەوەشێنێ......"

هەڵدەلەرزی، لەسەرمادا نا، بەڵکو لە ترسدا، چاوانی هێشتا دەرپەڕیوو دیقەتی ئەو فەزا چۆڵەی دەدا. لەناکاوێکڕا بە هەموو جەستەی ڕاچڵەکی و دگانە چۆقەی پێکەوت. قیژاندی: "یارمەتیمبە، واهات!"

باوەشم پێیدا کرد تا نەکەوێ.

- " هاوار بۆ خودا بەرە برا فرانسیسکۆس، هاوار بۆ خودا بەرە تا ڕاوینێی!"

لەبەرخۆوە گوتی:" ئەدی ئەگەر لەلایەن خوداوە نێردرابێت چیی؟"

دانەویەوەو تۆپەڵێك بەفری هەڵگرت تا تێیگرێ بەڵام ژێوان بۆوەو هەنگاوێك لێی چووە پێشێ.

- " براکەم، براکەم، ئەمرکە!"

وایگوت و بێدەنگبوو، چاوەڕێی وەڵام بوو.

- " بۆچیی هیچ ناڵێیت؟ تۆ کێیت؟ کێ تۆی ناردووە؟ بۆچیی سەر ڕادەوەشێنیت؟"

گوێیڕادێرا، وەك ئەوەی یەکێك قسانی بۆ بکا.

گوتی:" بەرۆکم بەردە، بەڕێی خۆتا بڕۆ! چما ئەدی من ئازاد نیم؟ من لەگەڵ ڕۆحە شەڕانگێزەکاندا دەجەنگم، من حەزم بەوەیە، من مەلایکەت نیم، من ئینسانێکم و هەموو ئەو ڕۆحە شەڕانگێزانەش وان لە مندا، من لەگەڵ ئەواندا دەجەنگم. من خودام لەگەڵەو چ پێویستییەکم بە تۆ نییە، دەی بەڕێی خۆتا بڕۆ! بۆچیی دەستە کون کونەکانتم پیشاندەدەیت؟ بڕۆ!"

ئەوجا دەستی هەڵبڕی و تۆپەڵە بەفرەکەی تێگرت.

هاواریکرد:" من مەلایکەت نیم، حەزیش ناکەم ببمە مەلایکەت، من بە شمشێرەکەی خۆم ڕاهاتووم!"

ئەوجا دای لەقاقای پێکەنینێکی شێتانە، گوتی:" تۆپەڵە بەفرەکە بەر دەم و چاوی کەوت و بەڕێی خۆیدا ڕۆیشت، لە کۆڵمانبۆوە!"

داکەوتە سەر ئەرزەکە و قۆڵی گرتم و ڕایکێشام، منیش لە پاڵیدا کەوتم.

قەیرێك بێدەنگبوو، تۆپەڵێك بەفری هەڵگرت و هێنای بەسەر لاجانگەکانیدا کە خەریکبوو دەسووتا. دواجار لایکردەوەو تەماشایکردم.

- " برا لیۆن دەمەوێ قسەیەکت پێبڵێم، پرسیارێکت لێبکەم، تکات لێدەکەم مەترسە، ئەوە من نیم کە دەدوێم، بەڵکو ئەوە ڕۆحە شەڕانگێزەکانن."

گوتم : " برا فرانسیسکۆس گوێم لێتە!" وامگوت و شەویلەکانم چۆقەیان پێکەوت.

- " باشە بۆچیی خودا ژنی دروستکردووە؟ دەتوانیت پێمبڵێیت بۆ؟ بۆچیی خودا پەراسوویەکی پیاوی دەرهێناو ژنی پێدروستکرد؟ ئەی بۆچیی پیاو بەدرێژایی ژیانی لەدووی ئەوە وێڵە کە پەراسووە دەرهێنراوەکەی بۆ خۆی

بگەڕێنێتەوە؟ چما ئەوە دەنگی خودایە؟ چما ئەوە دەنگی شەیتانە؟ برا لیۆن تۆ ڕات چییە؟ ئایا ژنهێنان و منالّ خستنەوە نهێنییەکی پیرۆزن؟"

که ئەو قسانەیم گوێ لێبوو لەرز دایگرتم. ئەو دەدواو هەڵدەلەرزی و هەر بە ڕاستیی دەمبینی کە ئارەقە بەنێوچەوانیدا چۆڕاوگەی بەستووە. باشە ئەو ڕۆحە شەڕانگێزانە ئاوهایین؟ کێ دەتوانێ باوەڕکا کە ئەوان دڵ و گورچیلەیان شەقار کردووە؟

بە ترسەوە لەسەر قسەکانی بەردەوام بوو: " برا لیۆن، بێدەنگ مەبە، بدوێ! کێ نالێ ئێمە ڕێگە خەراپەکە، ئەو ڕێگەیەمان هەڵبژاردووە کە پێچەوانەی خواستی خودایە؟ ئەی چما خۆی نەیگوتووە: زیادبن و وەك لمی زەریا خۆتان زۆرکەن؟"

وەڵامیمدایەوە:" برا فرانسیسکۆس، بەسەر پێڵاوەکانتا دەکەوم، بمبوورە کە ئەم قسەیە دەکەم، بەڵام ئەوە ڕۆحی شەیتانە، ڕۆحی شەیتانی جەستەیە کە ئەلعان لە زاری تۆدا دەدوێ، ئەوە شەیتانە بە مەمکە زلەکانییەوە!"

هاوارێکی بەرزیکردو کەوتە سەر بەفرەکە، گوریسەکەی لەناوقەدی کردەوەو بە درێژایی شەو گوێم لێیبوو کە بەوروژانەوە دەیکێشا بەپشت و سمتی خۆیداو دەینالآند. بۆ بەیانیی تەواوێك ڕووت لە شوێنەکەی ڕاپەڕی، بەڵام جەستەی بەلێدان و سەرما شین و مۆر ببۆوە، پاشان کەوتە تۆپەڵکردنی بەفرو بەڕیز ئینسانە بەفرینەی لە بەردەمی خۆیدا دانا.

گوتم:" برا فرانسیسکۆس ئەوە چ دەکەیت؟" وامگوت و ترسام ئەقڵی لەدەسدابێ.

وەڵامیدامەوە:" دەیبینیت! تاوێکیتر دەیبینیت!" وایگوت و سەرقاڵی دروستکردنی دەست و قاچ بوو بۆ ئەو حەوت شێرە بەفرینەیەی کە لەبەردەمی خۆیدا ریزی کردبوون.

- " دەیبینیت برا لیۆن، تاوێکیتر دەیبینیت!"

لەڕاستیدا دوای قەیرێك، حەوت پەیکەرە بەفرینەم بە جووانیی لە ڕیزی یەکدا بینی، ژنێکی کەتە بە مەمکی زلی شۆڕەوە، لەلای ڕاستییەوە دوو کوڕو لای چەپیشییەوە دوو کچ، لەدوواشییەوە ژن و پیاوێك بەسەری نەوییەوە.

فرانسیسکۆس سەیریکردن و دایە قاقای پێکەنین.

گوتی:" بنۆڕە جەنابی فرانسیسکۆس، ئەی کوڕەکەی بێرناردۆنیێ، ئەمە ژنەکەتە، ئەمانەش منالّەکانتن، ئەوانەی دوواشیانەوە خزمەتکارو کارەکەرەکەتن. هەموو خێزانەکە چوونەتە دەرەوە بۆ پیاسە، تۆیش لە پێشەوە دەڕۆیت، تۆی پیاوو تۆی باوك و تۆی عالیجەناب!"

کوتوپڕ پێکەنینەکەی وشکهەڵگەڕا، ڕوخساری گرژبوو، دەستی بەرەو ئاسمان هەڵبڕی. هەر عەینەن لەوساتەدا خۆر نزمبۆوەو سەراپای چیاکەی ڕوناك کردەوە، ئاسیزیی وەکی وێنەی خەونێك و وەك خەیاڵێك، هەروەك ئەوەی کە لەزوقمی بەیان خولْقابێ، لە فەزادا دەستی ڕاوەشاند.

فرانسیسکۆس بە دەنگێکی بە سوێ هاواریکرد:" خودایە، خودایە، ئەمر بە خۆر بفەرموو بەسەر خێزانەکەمدا بکەوێ و بیتوێنێتەوە، دەمەوێ ئازاد بم!"

ئەوجا خۆیدا بەعەرداو دای لەقوڵپی گریان. من نزیکیبوومەوەو لە جبەکەیمەوە پێچاو گوریسە خوێناوییەکەم هەڵگرت و لەنێو قەدیم گرێدا، ئەوسا قۆڵیم گرت و هەڵمساند.

گوتم:" برا فرانسیسکۆس، وەرەو دەچینەوە بۆ پۆرتیۆنکولا، لەوێ برایان ئاگرێك دەکەنەوەو گەرمت دەبێتەوە، هەردووکمان گەرمان دەبێتەوە. ئاخر لێرە بین لەسەرمادا ڕەقهەڵدێین، خۆت باش دەزانیت، کە ئێمە هێشتا ئامادەی ئەوەنین بمرین و خۆمان پیشانی خودا بدەین!"

فرانسیسکۆس لەتریدەدا، بەپێوە خۆی ڕانەدەگرت، دەستی لەنێو دەستمدا دەلەرزی. هەردووکمان بێدەنگبووین. خۆر گەرمتر دەبوو، بە میهرەبانییەوە لە باوەشیدەگرتین و گەرمی دەکردینەوە، وەك بڵێی خودا چاوی لێمانبێ و بەزەیی پێماندابێتەوە. کاتێك من لەو خۆرەم دەنۆڕی، خەیاڵم ڕۆیشت و دەستی فرانسیسکۆس لەنێو دەستمدا خزا. دوو هەنگاوی هەڵێنا، هەڵخلیسکاو بەدەمدا بە عەردەکەدا کەوت. ڕامکرد تا هەڵیسێنمەوە، سەری خوێنی لێهاتبوو، دوو بەردی تیژ، زامێکی قووڵیان لە شێوەی خاچدا کردبووە نێوچەوانی. دەستی بەرزکردەوەو بە زامەکەیدا هێناو لە ترسا ڕاچڵەکی.

- " برا فرانسیسکۆس چییە؟ بۆچیی هەڵدەلەرزیت؟"

- " ئەو نیشانەیە چییە لەسەر نێوچەوانم؟"

- " خاچە!"

- " خاچ؟"

لەرز دایگرتبوو، بۆ ساتێك زاریکردەوە تا بدوێ، بەڵام لێکینایەوە، زانیم دەیەوێ بڵێ چیی.

گوتم: " بێدەنگ برا فرانسیسکۆس بێدەنگ، تێگەیشتم!"

دەستیم گرت، منیش وەکو ئەو هەڵدەلەرزیم، هەمدیس ملی ڕێگەمان گرتەوەبەر. خودایە چۆناوچۆنیی توانیمان و هێزی ئەوەمان لە کوێوە هێنا لە چیاکە دابەزین! چۆن توانیمان دەشتەکە ببڕین و نەکەوین لە کاتێکدا کەبرسێتیی و سەرما و نائومێدیی تەنگی پێهەڵچنیبووین! ئاسیزیی لە دوورەوە، لە ئاسۆوە خۆی پیشاندایین و تا دەهات گەورەو گەورەتر دەبوو، ئێمە هەستمانکرد ئەوە وەهم و خەون نییە، بەڵکە ئاسیزییەکە لە بەردو گەچ، لە دوورەوە قەڵاو بورج و کڵێساکانیمان ناسییەوە. لەو باوەڕەدا بووم ئەوە ئاسیزیی بوو کە هەرچەندێك نێزیکیی دەبووینەوە، زیاتر گوڕی ئەوەی دەداینێ لە ڕێڕۆیشتن بەردەوامبین. فرانسیسکۆس نەیتوانی

ئەوانە ببینیّ، ئاو لەچاوانییەوە دەچۆڕاو بێوچان دەبرژایەوە، بەڵام من هەموو شتێکم بۆ وەسفکرد.

- " شار نزیك و نزیکتر دەبێتەوە، ئەوە ئیدی بورجەکان بە تەواویی دەرکەوتن، ئەوە گومەزەکەی کلێسای قەدیس ڕوفینیۆ یش دەرکەوت....."

فرانسیسکۆس گوێی ڕادەدێراو ئازایەتیی تێدەگەڕاو هەنگاوەکانی خێراتر دەکرد.

چەند جارێك گوتیی:" دەترسێم، دەترسێم ... برا لیۆن خەونەکەت بیر دێتەوە ... چما دەبیّ برایان چۆن ببینین؟ بڵێی بازەکە چەند دانەیانی فڕاندبیّ؟ من بەپەلە دەڕۆم بۆ ئەوەی زووتر بگەم، بەڵام لەهەمان کاتیشدا بەخۆم دەڵێم: ئای خۆزیا قەت نەگەیشتبام!"

خۆر ئاوابوو کاتێك ئێمە گەیشتینە پورتیۆنکولا، دڵمان پەلە پەل لێیدەدا وەك ئەوەی ساڵانێك بیّ دوور بین و پورتیۆنکولاش مەخلۆقێکی زیندوو بیّ، وەك ئەوەی پورتیۆنکولا دایکمان بیّ .... بێدەنگ دەچووینە پێش. بێسرتە پەلکی درەختەکانمان لادەداو نزیکدەبووینەوە،

دەرگاکە کرابۆوەو حەوشەکە چۆڵبوو، چ دەنگێك نەدەبیسترا... لەترسا لەرز دایگرتین. چما برایان چییان بەسەر هاتبێ؟ وا شەوەو دەبوو هەنووکە گەڕابێتنەوە. چووینە ژوورەوە، چراکە لە گۆشەیەکدا داگیرسابوو، برا (ماسیۆ) مان لەبەر کووانووەکەدا بینیی دانیشتبوو بە چیچکانەوەو ئاگرەکەی خۆشدەکرد، دارەکان تەڕ بوون و دوکەڵیان دەکرد، فرانسیسکۆس هەناسەی گیراو کەوتە کۆکە، ماسیۆ ئاوڕیدایەوە، ناسییەوەو خۆی بۆ ئامێزی کوتا.

هاواریکرد:" برا فرانسیسکۆس، بەخێربێنەوە!" وایگوت و ئەژنۆو دەست و شانی ماچکرد. گوتی: " ئێمە وامان بیست کە تۆ لەعارەبستان مردوویت، ئیدی برایان کەوتنە شەڕ فرۆشتن بەیەکدی و لەوە زیاتر نەیانتوانی بەیەکەوە بژین و بڵاوەیان لێکرد ... ئیلیاس زوربەیانی برد، جحێڵکانیانی برد، ئەلعان بەگوندەکاندا دەگەڕێن زێڕ کۆدەکەنەوە، وەك دەڵێن دەیانەوێ کڵێسایەکی گەورە ڕۆنێن، بێرناردۆ و پیێترۆ بەتەنێ لەدارستانەکە دەژین و خەریکی نوێژو نزان، باوکە سیلڤیستێریش برا بەساڵاچووەکانی بردو هەنووکە لە

گوندەکاندا وەعز بۆ پەیڤی خودا دەدەن. ناو بەناو دەگەڕێنەوە ئێرەو هەمدیس دەڕۆنەوە. من بەتەنێ لێرە ماوم، لێرە دادەنیشم و ئاگر دەکەمەوەو چاوەڕێی تۆ دەکەم. برا فرانسیسکۆس هەزار جار بەخێربێنەوە!"

وایگوت و هەمدیس کەوتەوە ماچکردنی فرانسیسکۆس و دەست بەشاندا هێنانی.

فرانسیسکۆس بەبێدەنگیی لەبەر ئاگردانەکەدا کروشکەیکرد. لەئاگرەکەی دەنۆڕی کە دارەکەی هەڵدەلوشیی، دەستی ڕایەڵکرد تا گەرمی بێتەوەو ناوبەناویش زاریدەکردەوەو لەژێر لێوەوە دەیگوت:" خوشکە بڵێسەی ئاگر، خوشکە بڵێسەی ئاگر..."

وایدەگوت و هەمدیس بێدەنگدەبۆوە.

ماسیۆ پەرۆشبوو قسەیەك لەفرانسیسکۆسەوە ببیەت، گوتی:" برا فرانسیسکۆس هیچ ناڵێیت، حەزدەکەیت هەموو برایان کۆکەمەوەو بیانهێنم بۆ ئێرە؟ من ماندوو بووم کە ئەوەندە بێئیش لێرەدا دانیشتم، ئەمرکە!"

فرانسیسکۆس وەڵامیدایەوە:" چ بڵێم برا ماسیۆ، ئەمری چ بکەم؟ لێرەدا لای ئاگرەکەوە دانیشتووم و چاوەڕێ دەکەم. دەنگێك لەناوەوەمرا پێمدەڵێ : چاوەڕێکە!"

ئاوم گەرمکردو لە گۆشەیەکدا لەسەر ئەژنۆ دانیشتم و پێوپلە خوێناوییەکەی فرانسیسکۆسم شت، پاشان بە پارچە پەڕۆیەکی تەڕ بە ئاوی شلەتێن کەوتمە شتنی چاوانی کە جەراعەتی پێدا دەهاتە خوارەوە.

هەرسێکمان بێدەنگبووبن، هەنووکە کە فرانسیسکۆس لێرە لەگەڵماندا بوو، من و ماسیۆ لەناوەوەمانرا هەستمان بەئارامیی و دڵنیاییەکی قووڵدەکرد. لەدەرەوە بایەکی توند هەڵیکردبوو، با خۆی بە درەختەکاندا دەکێشاو پەلکەکانیانی دەشکانەوە، لە دوورەوە سەگەل دەوەڕین.

ماسیۆ قابلەمەکەی نایە سەر ئاگرەکە تا ئەو خۆراکەی کە هەبوو بۆمان لێبنێ. بە درێژایی ئەو ماوەیەی ئێمە لەوێ نەبووین، ئەو قامیش و شوڵکەداری لە کەنار زەریا لێکردبۆوەو زەمیلەی پێچنیبوون و فرۆشتبوونی و بە پارەکەی خۆی ژیاندبوو. بە درێژایی ئەو ماوەیە فرانسیسکۆس دەستی

بەسەر ئاگرەکەدا ڕایەڵکردبوو، وەك ئەوەی نزابکا، لە جۆرە ئارامییەکی دەگمەندا غەرقببوو، بونیام ئەو ئارامییەی لە ڕوخساریدا دەخوێندەوە، ئاخر ئیدی ئەو عەردی بیر چووبۆوەو بۆ ساتێك واهەستمکرد لەو شوێنەی دانیشتبوو، لای ئاگردانەکەوە بەرزبۆتەوەو بە حەواوە دەشەکێتەوە. بیستبووم کاتێك قەدیسان بیر لەخودا دەکەنەوە، قورسایی جەستە دەبەزێنن و بە ئازادیی لە فەزادا دەشەکێنەوە. هێور هێور فرانسیسکۆسم بینی کە هەمدیس لەحەواوە دادەبەزییەوەو سەرلەنوێ بە ئارامیی لەبەر ئاگردانەکەدا دادەنیشتەوە. ئێوارە داهاتبوو، کەس هیچی نەدەگوت، هەرسێکمان بەختەوەرانە بێدەنگبووین.

لەناکاوێکڕا ماسیۆ لایکردەوەو من ڕووم بەلای دەرگاکەدا وەرگێڕا. کەسێك لە دەرگایدا.

ماسیۆ گوتی:" دەشێ ئەوە یەکێك لە براکان بێت، من دەچم و دەیکەمەوە!"

هەستا، قلاّفەتی کەتەو خەریکبوو سەری بیدا لە ساپیتە قامیشەکە. دەرگاکەی کردەوەو دەستوبرد گوێم لێیبوو کە بەدەنگێکی بەرز قسانی دەکرد:

- " ئێە، چیتدەوێ؟ ژن نابێ بێتە ژوورەوە، ئێرە شوێنێکی پیرۆزە!"

بە سەرسامیی هەستامە سەرپێ. بینیم ژنێك لەبەر دەرگاکەدا ڕاوەستاوەو بەجۆرێك خۆی پێچابۆوە کە تەنها توانیم چاوانی ببینم.

بە دەنگێکی میهرەبانانە گوتی:" برا ڕێگەمبدە بچمە ژوورێ، من دەمەوێ، من دەبێ باوکە فرانسیسکۆس ببینم!"

فرانسیسکۆس دەنگەکەی ژنەفت و ڕاپەڕی، سەری لەنێو دەستەکانیدا حەشاردا، وەك ئەوەی بیەوێ دیارنەمێنێ. منیش دەنگەکەم ناسییەوەو خۆم لەفرانسیسکۆس نزیکخستەوە.

بە ئەسپایی گوتم: " برا فرانسیسکۆس، کلارا ....."

فرانسیسکۆس قۆڵیگرتم.

بەترسەوە قیژاندی:" نامەوێ بیبینم! برا لیۆن ڕوحم پێبکە نامەوێ بیبینم!" ئەوجا ڕووی بەلای ئاگرەکەدا وەرگێڕاو لەژێر لێوەوە گوتی: " ئەی بڵێسەی ئاگری خوشکم، ئەو لە بەفرە .... لەبەفر، دە بیتوێنەرەوە تا ببێتە ئاوو دیارنەمێنێ! ببێتە ئاوو بڕژێتە زەریای خوداوە!"

بەڵام کیژەکە هەنووکە لە دەرگاکە هات بەمدیوداو لەبەر پای فرانسیسکۆسدا کڕنۆشی بردو ڕوخساری وەدیارخست. فرانسیسکۆس هێشتا سەری لەنێو دەستەکانیدا شاردبۆوەو لای نەکردەوە تا کیژەکە ببینێ.

کیژەکە بە دەنگێکی تژیی لە میهرەبانیی و گلەیی گوتیی:" باوکە فرانسیسکۆس، بەزەییت پێمدابێتەوە، سەرت هەڵبڕەو تەماشامکە!"

- " گەر تۆ هەر بەڕاستیی کیژەکەی کۆنت چیفیسیت، گەر خودات خۆشدەوێ، گەر لەخودا دەترسیت، ئەوا هەستەو بەرێگەی خۆتا بڕۆ!"

دەستی لابردو ڕوخساری بەو تێشکاوی و وێرانیی و خوێنەوە وەدیارکەوت کە لە چاوانییەوە دەهاتە خوار.

گوتی:" گەر مایەی قێزو ئازار نیم ئەوا تەماشامکە، من کوێر بووم، سوپاس بۆ خودا ئیدی ناتوانم بتبینم!"

کیژەکە ڕوخساری بەپای فرانسیسکۆسەوە نوساندو وەڵامیدایەوە:" باوکە فرانسیسکۆس مەترسە، من سەر هەڵنابڕم تا بتبینم، هەروا ناشمەوێ تۆ من ببینیت، تەنێ گوێم بۆ ڕادێرە. گوێم بۆ ڕادێرە بزانە چ دەڵێم!"

فرانسیسکۆس خاچی کێشاو گوتی:" بەناوی مەسیحی لەخاچدراو، گوێ ڕادەدێرم!"

کیژەکە بەحیرسەوەو بەدەنگێکی قووڵ گوتی:" باوکە فرانسیسکۆس، ئەو ڕۆژەت بیردێتەوە کە تۆم شڕوپڕ پۆش و پێپەتیی لە شەقامێکی ئاسیزیی بینیی؟ لەو ڕۆژەوە چ جێگەیەك بۆ ڕۆح لەجەستەمدا نییە، ڕۆحم دەیەوێ هەڵفڕێ. باوکە فرانسیسکۆس گەر دانەویتەوەو لە ڕوخسارم بنۆڕیت ئەوا دەبینیی کە چۆن وەکو مۆم تواومەتەوەو ئیدی زەندەقت دەچێ. بەڵام گەر ڕۆحم ببینیت، ئەوا خەنیی دەبیت، باوکە فرانسیسکۆس ڕۆحم جبەیەکی وەك ئەوەی تۆی پۆشیوەو کڵاوێکی وەك ئەوەی تۆی لەسەر کردووەو گوریسێکی وەك

ئەوەی تۆی لەناوقەدییەوە گرێداوەو بەپێی پەتیی دەگەڕێ. چ شادومان نیم بەوەی کە ئیتر لەگەڵ دایك و بابما، لەگەڵ هاوڕێکانمدا، لەگەڵ خەڵکیدا بژیم. دونیا بە بەرم تەنگەو دەخوازم بڕۆم! باوکە فرانسیسکۆس قژم ببڕەو بیخەرە نێو ئاگرەکەوە، لە جبەکەی خۆتمەوە بپێچە، بە گوریسەکەت ممبەستەوە، دەخوازم بەرەو بیابان بچم، دەخوازم وەك پەڕەسێلکانی چیا، لەسەر گابەردێك هەڵنیشم، باوکە فرانسیسکۆس دەخوازم دوورکەومەوە، دەخوازم لە ئەرز دوورکەومەوە!"

هەر بەڕاستیی وەك پەڕەسێلکەیەك خوێندی، من و ماسیۆ سەرمانداگرت و گریاین، وەی ئەوە چ پەرۆشییەکی گەورە بوو بۆ یەکانگیر بوون لەگەڵ خودا!

فرانسیسکۆس گوێی بۆ ڕادێرا، ڕوخساری بێجووڵەو ڕەق وەکی بەرد.

کیژەکە جار دوای جار لە قسەکردن دەوەستا، ڕوخساری نابووە سەر پای فرانسیسکۆس و پرچی بەخۆڵەمێشی ئاگردانەکە خۆڵەمێشاویی ببوو، چاوەڕێ بوو فرانسیسکۆس

بدویَ، چاوەڕێی کردو چاوەڕێی کرد، بەڵام فرانسیسکۆس کڕو تا دەهات ڕوخساری ڕەقتر دەبوو.

کیژەکە گوتی:" باوکە فرانسیسکۆس، ڕووت وەرمەگێڕە، تووڕە مەبە. تۆ بەپای پەتیی دەڕۆیت و سەمادەکەیت و گۆرانیی دەچڕیت و هاوار لەکڕیاران دەکەیت: (وەرن، من ئەو ڕێگەیەم کەدەچێتەوە لای خودا، وەرن شوێنمکەون!) هەر کە گوێم لەدەنگی تۆ بوو، باب و دایکم و ماڵەکەم و هەر شتێك کە هەمبوو بەجێمهێشت، جحێڵیم جێهێشت، جوانیم و هیوام بەمناڵ خستنەوە لەباربردو هاتم بۆ ئێرە، ئەوە خەتای تۆ بوو. پێتخۆشبێ یان نا، تازە دەبێ گوێم بۆ ڕادێریت. گوێڕادێرە، ئەمڕۆ من ماڵئاواییم لە دونیا کرد، گرانبەهاترین جلکەکانم پۆشی، بۆ دوایەمینجار پرچە زەردەکەم شانە کرد، گووارە ئاڵتونەکانم لەگوێکردو ملوانکە ئاڵتوونە دەنك درشتە مروارییەکانم کردە مل و چووم بۆ کڵێسا تا خەڵکیی بمبینن، تا خەڵکیی جووانییەکەم ببینن و پێیبڵێن خوداحافیز. تا خۆیشم ناشیرینیی خۆم ببینم و پێیبڵێم خوداحافیز. پاشان چووم بۆ لای دەستە خوشکەکانم بۆ ئەوەی بۆ دوایەمینجار

بیانبینم، پێدەکەنیم و لەشادومانیدا سەمامدەکرد، ئەوانیش بە سەرسامییەوە لێیان پرسیم:

(کلارا چیتە؟ ئەرێ بۆچیی ئەوەندە خۆشحاڵیت؟ چییە شوو دەکەیت؟) وەڵامدانەوە:(ئا، شوودەکەم. زاواش لەخۆر جوواترەو لەپادشاش بەهێزترە.) گوتیان:(ئەی کەنگێ زەماوەندەکە رێکدەخەن؟) پێکەنیم و گوتم:(ئەم ئێوارەیە، ئەم ئێوارەیە!) گەڕامەوە ماڵەوە، ماوەیەکی زۆر بە بێدەنگیی لەبابم و دایکم و خوشکەکانم ڕووانی و ئەوجا خوداحافیزیم لێکردن. هەنووکە دەنگی شین و زارییان دەبییەم کە چەند سەعاتێك دواتر، بەدوامدا گەڕاون تا بمدۆزنەوە، ئەدی چۆناوچۆنیی دەتوانن لە ئامێزی خودادا بمدۆزنەوە! کە ئێوارە داهات، بە بێدەنگیی لەژوورەکەم هاتمە خوارەوە، ڕێگەی لای دارزەیتونەکانم گرتەبەر، بەلای کلێساکەی قەدیس دامیانۆدا تێپەڕیم، ئەوسا فڕیم و باوکە فرانسیسکۆس گەیشتمە ئەم ناوچە پیرۆزەی تۆ، بانگتکردم و ئیدی منیش هاتم!"

فرانسیسکۆس گوتی:" من؟ من؟"

- " بەڵێ تۆ باوکە فرانسیسکۆس تۆ، دوێنی شەو کە نوستبووم- خۆت دەزانیت لەکاتی نوستندا جەستە دەنوێ و ڕۆح بە ئاگایە - گوێم لێتبوو بە ناو بانگتکردم. باوکە فرانسیسکۆس تۆ بوویت تۆ. وەك بڵێیت هەمدیس لەبەر پەنجەرەکەمدا ڕاوەستابیتەوەو بانگمکەیت: (وەرە! وەرە!) ئیتر منیش هاتم.

فرانسیسکۆس هاوارێکیکردو هەستایە سەرپا، ویستی بڕوا، بەڵام هەمدیس دانیشتەوە. بەچواردەوری خۆیدا دەستی گێڕاو پارچە دارێکی بەدەستەوە هات و فڕێیدایە ناو ئاگرەکەوە. پاشان هەمدیس سەری لەنێو دەستەکانی نایەوەو ماوەیەکی زۆر بێدەنگبوو. وەك بڵێی خەم زوبانی لەگۆ خستبێ و نەیەوێ کیژەکە ببینێ.

کیژەکە هەر چاوەڕێیکردو هەر چاوەڕێیکرد، بەڵام فرانسیسکۆس یەك وشەی لەزار نەهاتە دەرەوە، تووڕە دیاربوو. کیژەکە لەسەر ئەژنۆ هەستاو دەستەکانی گرمۆڵە کرد.

گوتی:" باوکە فرانسیسکۆس، من دڵم لەبەر پاتا خاڵیی کردەوە. ئەدی بۆچیی وەڵام نادەیتەوە؟ پێویستە لەسەرت وەڵامم بدەیتەوە!"

بێدەنگیی باڵیی کێشابوو، لەدەرەوە وژەی با یەکی توند دەهات و خەریکبوو دەرگاکەی لە گرێژنە دەبرد. فرانسیسکۆس دەستەکانی کردەوە، لەملاولای خۆی ڕووانی، پێڵووی تروکاندو تەماشای ئێمەی کرد.

وەك ئەوەی لەخەتەردا بێ و داوای یارمەتیی بکا، گوتی:" برا لیۆن، برا ماسیۆ، وەرنە ئێرە بۆ لام!"

پاشان چنگێك خۆڵەمێشی هەڵگرت و بەپڕتاو کردی بەسەری خۆیداو لە گۆناکانی هەڵسوویی و خۆڵەمێشەکە چووە چاوانییەوە.

گوتم:" برا فرانسیکۆس، چما بەزەییت پێیدا نایەتەوە؟ ڕوحمی پێبکە!"

قیژاندی:" نا ..!" بۆ یەکەمجار هەستمکرد چ توندوتیژیی و خەمێك لەدەنگییدا هەیە، دەستمی بەتوندی لەسەر شانی لابردو هەمدیس هاواریکردەوە: " نا! نا!"

کیژەکە هەستایە سەرپا و برۆکانی گرژکردو ڕوخساری مۆن بوو، شکۆو شانازیی باوانی لەناوەوەیڕا بریندار ببوو.

گوتی:" من لێت ناپاڕێمەوەو ئیدی بەسەر پاتا ناکەوم، گوێم بۆ ڕادێرە. منیش وەك تۆ ڕۆحێکی نەمرم کە لە خەتەردایە، تۆ بە شارو گوندەکاندا دەگەڕێیت و وەعزی ڕزگارکردنی دونیا دەدەیت، دەی کەواتە ڕزگارمکە! ئەوە ئەرکی تۆیە ڕزگارمکەیت. گەر ئەوە نەکەیت، گەر ڕزگارکردنی ڕۆحم ڕەتکەیتەوە، ئەوا لێپرسراوێتیی ڕۆحی منت دەکەوێتە ئەستۆو ئەوسا لەدۆزەخدا ڕۆدەچیت. هەستە، ئەو جبەیەم بدەرێ کە داوام لێکردیت، هەستە قژم ببڕەو بیخەرە ئاگرەکەوە، ئەوجا دەسبنێرە سەر قژە دەسکەنەکراوەکەم، دۆعا بکەو بەخوشکە کلارا بانگمکە!"

فرانسیسکۆس لە جێگەکەی ڕاپەڕیی و لەدەرگاکەی ڕووانی، وەك ئەوەی بیەوێ بچێتە دەرەوە. من و ماسیۆ هەستاین تا بەر لە ڕۆیشتنی بگرین، ئەو ڕاوەستا، سەری داگرت و هەموو جەستەی کەوتە هەڵلەرزین. ئاخر وی هەموو جارێك کە بڕیارێکی گرنگی پێچەوانەی خواستی خۆی دابا

ئەوا جەستەی هەڵدەلەرزی، بەلەتردانەوە گەڕایەوەو خۆی بەئاگردانەکەوە گرت، بڵێسەی ئاگرەکە لەسەر ڕوخساری پرشنگیدەدایەوەو واپێدەچوو ڕوخساری هەڵایسابێ، بەدەنگێکی بەسوێ و تژیی لەسوکایەتیی، گوتی:" ئەی کچی کۆنت، ئەی کچە دەسەڵاتدارەکەی کۆنت فاڤۆڕینۆ چیفیی، دەتوانیت بەپای پەتیی بەسەر ئەرزا بڕۆیت؟"

کیژەکە بەدڵنیایی و شانازییەوە وەڵامیدایەوە: " دەتوانم!"

- " دەتوانیت بەرگەی برسێتیی بگریت و لە دەرگای ماڵان بدەیت و داوای سەدەقە بکەیت؟"

- " دەتوانم!"

- " دەتوانیت گەڕەکان بشۆیت؟ دەتوانیت دەمیان ماچکەیت؟"

- " بەڵێ دەتوانم!"

- " دەتوانیت ئەی کیژی جوان، خۆت ناشیرینکەیت و ئەوسا مناڵان لە جاددەکاندا دواتکەون و هوهات لێبکێشن و بە ژنەی سیحربازو گێرەی بێتەربێت و بە پشتکۆم بانگتکەن؟

ئایا دەتوانیت شادومان بیت بەوەی لەپێناوی مەسیحدا بوویتەتە ژنێکی سیحربازو گێڕێکی بێتەربێت و پشتکۆم؟"

کیژەکە وەك ئەوەی سوێند بخوا، دەستی هەڵبڕی و هەمدیس گوتی:" بەڵێ دەتوانم، دەتوانم!"

- " ئاخر ناتوانیت!"

- " با، دەتوانم. کیژەکەی کۆنت چیفیی هەر بەتەنها بەرگەی ژیانی خۆش و ئارام ناگرێ، بەڵکو بەرگەی هەژاریی و ڕووت و ڕەجاڵیی و سوکایەتیش دەگرێ، دەتوانێ هەموو ئەو شتانە بکا کەخەڵکیتر دەیکەن."

- " من متمانەم بەژن نییە، مارەکەی حەوا تا ئەبەد گوێچکەو دەم و لێوتانی لستۆتەوە! هەواو هەوەسم مەخەرە بەر، ژنانی ترت لێکۆدەبنەوە، پێکەوە دەچنە سەربانی دەیرەکەتان و لەوێوە لەبرایان دەنۆڕن، برایانیش دەچنە سەربانی دەیرەکەی خۆیان و لەوێوە لەئێوە دەنۆڕن، ئیدی دێوی جەستە خۆشحاڵ و خەنیی لەنێوان ئەو دوو دەیرەدا دێ و دەچێ! هەستە، بچۆرەوە ماڵەوە، نامانەوێ ژنمان لەگەڵبێ!"

- " ئاخر ژنیش مەخلوقی خودایە، ئەویش ڕۆحێکی هەیەو دەیەوێ ڕزگاریکا!"

- " ڕێگەی گەیشتنە لای خودا بۆ ئێوە ڕێگەیەکیترە، ئێوە دەبێ شووبکەن و منالّ بخەنەوە، تەقوای ئێوە شکۆفەکردن و بەرگرتنە، ئەویش نەك لە تەنیاییدا، بەڵکو لەناو خەڵکدا !"

- " تۆ ناکرێ سنوور بۆ تەقوا دانێیت، ئاخر تەقوا لە هەر کوێ حەز بکا شکۆفە دەکاو بەر دەگرێ، بەڵام زیاتر تەنیایی پێخۆشترە."

- " هۆشیاریی هەیە لای ژن لە تێگەیشتووییەوە نییە، کێ فێری کردوویت وەڵام بۆ هەموو شتێك بدۆزیتەوە؟"

- " دڵم!"

فرانسیسکۆس ئەو دیوارەی جێهێشت کەپاڵی پێوەدابوو. بە هەڵنوتانەوە هاتەپێشێ بۆ ناوەڕاستی ژوورەکە، من ڕامکرد تا قۆڵی بگرم.

گوتی:" بەرمدە، دەستم لێوە مەدە!"

پاشان لەناکاوێکرا بەیەك قەڵەمباز خۆی گەیاندە لای ئاگردانەکە، دانەوێوە، مشتێك خۆڵەمێشی هەڵگرت و بە قورسیی کردی بەسەری کیژەکەدا، خۆڵەمێشەکەی لە قژو ڕوخسارو ملی سویی و بڕێکیشی کردە دەمییەوە. لێوی جولاند، شتێکی لەژێر لێوەوە گوت، بەڵام کەس لەیەك وشەی حاڵیی نەبوو، دەنگی زیاتر لەمڕەی ئاژەڵێك دەچوو، بەڵام وردە وردەو دوای ماندوویەکی زۆر ئەوجا دەنگیی بۆوە بە دەنگیی بونیام. لەو بێدەنگییە خەتەرناکەدا، دوو وشەی ئینسانییانە بیسترا، تەنێ دوو وشە :

- " خوشکە کلارا .... خوشکە کلارا ....."

ئاگرەکە کڵپەی سەندبوو، لەسەر ڕوخساری فرانسیکسۆس و کلارا شەوقیدەدایەوە، هەردووکیان تەواوێك لە خۆڵەمێش هەڵکێشرابوون.

چراکە کەوتە پرتە پرت، ڕوناکییەکەی کزبوو، کەس نەجوولا نەوتی تێکا، وەك بڵێی هەموومان ڕەقهەڵاتبین. چراکە کوژایەوەو تەنها تیشکی ئاگری ئاگردانەکەمان

بۆمابۆوە، دەنگی فرانسیسکۆس بیسترا، ئارام و ئاشتییانەو تەواوێك ئینسانیی و گەلێك میهرەبان.

- " خوشکە کلارا خۆشهاتیت بۆ لامان!"

*

بە خێرایی دەماو دەم لەگوندەکانی دەوروبەرو ئاسیزییدا هەواڵی ئەوە بڵاوبۆوە کەفرانسیسکۆس لە عارەبستانەوە گەڕاوەتەوەو لەوێ موجیزەی نواندووەو سوڵتانی کردۆتە مەسیحیی و ئیدی سوڵتان شارەکەی خۆی، (دامییێتێ) ی تەسلیمی خاچپەرستان کردووە. ئیدی ئەو هەواڵە خۆشانە بەگوێی برایان گەیشتن و لە هەموو لایەکەوە بە شەرمەزاریی بۆ پۆرتیۆنکولا، بۆ پشتیرە کۆنەکەیان گەڕانەوە. فرانسیسکۆس ئامێزی بۆ کردنەوەو پێشوازیی لێکردن.

هەمووان گەڕانەوەو پۆرتیۆنکولایان لێ پڕبۆوە، پەلکی درەختیان هێناو لەو دەوروبەرەدا کەوتنە ڕۆنانی کوخ، بێرناردۆ و پیێترۆ بە چاوانێکی نیوە لێکنراوەوە گەڕانەوەو هێشتا هەر غەرقی عیبادەت بوون، کاپیێللۆ بێدەنگ و بەبێ

کڵاوەکەی، هەروەها ئێرنیێوش بەبلوێرەکەی شانییەوە هاتەوە.

دواجار ئێلیاس و لایەنگیرانیشی گەڕانەوە، ئێلیاس توندوتیژ، دڕندە، قڵافەتێکی پتەو، برۆ چڕو سمێڵ تاشراوو کتێبێکی ئەستووریشی بەدەستەوە بوو.

گوتی:" برا فرانسیسکۆس، خودا بێئەندازە خۆشیدەوێی، ئاخر ئەو هێشتا لەسەر ئەرز گلیداویتەوە تا بە ئامانجە باڵاکانت بگەیت، من پێموایە هێشتا خەرەندێکیتر لە پێش ماوە پیایدا هەڵزنێیت!"

فرانسیسکۆس وەڵامیدایەوە:" برا ئێلیاس دەبێ بزانیت کە ئامانجی باڵا بۆ ئینسان خودایە، ئێمە بەر لەمردن ناتوانین بەوە بگەین!"

ئێلیاس ڕەتیدایەوە:" بمبوورە، بەڵام من پێموایە تەنێ لە ژیاندا دەتوانین بەوەبگەین!"

هەمووان بێدەنگبوون و چاوەڕێ بوون گەردوولەکە هەڵکا.

ماوەی سێ ڕۆژ بوو فرانسیسکۆس بەناو برایاندا دەگەڕا، پرسیاریدەکرد، قسانی بۆ دەکردن، هەوڵیدەدا بزانێ کاتێك

ئەم لەسەفەری عارەبستان بووە، ئەوان چ ڕێگەیەکیان گرتۆتەبەر. هەندێك لە برایان بەرەو شارە بەناوبانگەکەی بۆلۆگنا چووبوون و لەوێ کەوتبوونە وەعزدان، بەڵام ڕووبەڕووی بەرهەڵستی زانا ئایینییەکانی ئەوێ ببوونەوەو ئەمانیش بە شەرمەوە بەرگەی ئەو هەلومەرجەیان گرتبوو، بەڵام هەر کۆڵیان نەدابوو، قوتابخانەیەکیان لەو شارە لەخۆباییە کردبۆوەو لەو قوتابخانەیەدا برا گەنجترەکان، دەسنووسە پیرۆزەکانیان موتالاکردبوو، کتێبی ئەستووریان کڕیبوو، شەوانیان بەموتالاو دەرسکردنەوەوە بردبووە سەر. ئەوان نە وەعزیاندابوو، نە عیبادەتیان کردبوو، نە کاریشیان کردبوو، بەڵکو تەنها سەرگەرمی خوێندن ببوون.

فرانسیسکۆس گوێی بۆ هەموو ئەوانە ڕادێراو دڵی لەڕق و تووڕەییدا جۆشی سەندبوو.

پێیگوتم:" برا لیۆن، ئێمە شکستمان هێنا، ئێمە تۆومانکردو هەنووکە بنۆڕە کێڵگەکە پڕە لەخەشخاش و گەزنە. ئەم پیاوە خوێنەوارانە چ گەلە گورگێکن هاتوونەتە پشتیرەکەمانەوە؟ من چ مەعریفەتێکم ناوێ، چ زانایییەکم

ناوێ، شەیتان لەمێشکدا دانیشتووە، لەدڵیشدا خودا. دڵ لەشتە زانستییەکان تێناگا، هەرگیز کتێب ناکاتەوە. برا لیۆن پێتوایە چیمان بەسەر بێ و بکەوینە کوێوە؟ خەرەند؟"

ڕۆژی دواتر خوێنەوارێکی بینی کە نەیدەناسی، خوێنەوارێك تەواو ڕەنگپەڕیوو گۆنا چرچولۆچ و چاو گەورە، بەسەر کتێبێکدا نوشتابۆوەو بە پەرۆشەوە دەیخوێندەوە. دوور لە خوداو دوور لەبرایان، دونیا لەبەر چاوانیدا ون و جگە لەخۆی و کتێبەکەی چ شتێك لەئاسمان یاخود لەسەر ئەرزدا نەمابوو.

فرانسیسکۆس لێی نزیکبۆوەو دەستی کێشا بە شانیدا. کوڕە گەنجەکە ڕاچڵەکی.

- " ناوت چییە؟"

- " ئەنتۆنیۆ!"

- " خەڵکی کوێیت؟"

- " خەڵکی پورتوگال!"

- " کێ ڕوخسەتی پێداویت کتێبت پێبێت؟"

کوڕە گەنجەکە کتێبەکەی بە سینگییەوە نوساندو وەڵامیدایەوە: " برا ئێلیاس!"

فرانسیسکۆس دەستی ڕایەڵکردو کتێبەکەی لێوەرگرت.

- " بەڵام من ڕوخسەتت نادەم!" بەتوڕەیی وایگوت و کتێبەکەی هەڵدایە ناو ئاگرەکەوە. هاواریکرد:" خۆڵەمێش! خۆڵەمێش! خۆڵەمێش!"

بەڵام کاتێك فرانسیسکۆس کوڕە گەنجەکەی بینی بە چاوانێکی فرمێسك تێزاوەوە لە بڵێسەی ئاگرەکە دەنۆڕێ، بەزەیی پێیدا هاتەوە.

- " کوڕی خۆم گوێڕادێرە، هەموو ساڵێك من لەجەژنی پاکدا زیندوو بوونەوەی مەسیحم بینیوە، هەموو ئێمەی مەسیحییان بەدەوری مەرقەدەکەیدا کۆدەبینەوەو دەگرین، دەگرین و نائومێدانە بە ئەرزدا دەکێشین تا بەڵکو خۆی بکاتەوە. دەی بنۆڕە، هەر رێك ئەو کاتەی ئێمە لەوێدا ڕاوەستاوین و دەگرین، کێلی قەبرەکەی هەپروون دەبێ و بە ئاڵایەکی سپییەوە لەنێو ئەرزەوە دێتە دەرێ و بەرەو ئاسمان هەڵدەکشێ و بەزەردەخەنەوە لێماندەنۆڕێ. من تەنێ لەیەك

جەژنی پاکدا زیندووبوونەوەی ویم نەبینیوە، ئەویش ئەو ساڵەبوو کە زانایەکی گەورەی ئایینیی هاتبوو لە زانکۆ لە بۆلۆگنا دەیخوێند، سەرکەوتە سەر مینبەری کلێساو چەندین سەعات لەبارەی زیندووبوونەوەی مەسیحەوە ئاخاڤت، هەر دەدواو ڕوونیدەکردەوەو ئێمەیش تەواوێك کاس و وڕ ببووین. سوێند دەخۆم ئەو ساڵە کێلی قەبرەکە نەشکاو کەس زیندووبوونەوەی مەسیحیی نەبینیی!"

کوڕە خوێنەوارەکە غیرەتیدایە بەر خۆی و گوتی:" برا فرانسیسکۆس گەر تێنەگەم مەسیح بۆچیی زیندوو دەبێتەوە، ئەوا چ زیندووبوونەوەیەکی نابینم، ئاخر جگە لەئەقڵی ئینسان متمانەم بە چ شتێکیتر نییە!"

فرانسیسکۆس لە توڕییدا دەمی کەفیکردو هاواریکرد:

- " هەر لەبەر ئەمەشە ڕێگەی هەڵە دەگرنەبەر، هەر لەبەر ئەمەشە چ زیندوو بوونەوەیەك نابینن. چۆن و بۆچیی؟ چ لاسارییەکە! نەفرەت لە ئەقڵی ئینسان!"

برا ئیگیدیۆ ڕاوەستاوو گوێیڕادێرابوو، لەزەتی لەقسەکانی برا فرانسیسکۆس دەبردو دەستی بە دەمییەوە گرتبوو تا

زەردەخەنەکەی حەشاربدا. کاتێك دەستی فرانسیسکۆسم گرت تا بڕۆین، برا ئیگیدیۆ بەدوواماندا ڕایکرد.

گوتی:" برا فرانسیسکۆس دەك دەمت خۆشبێ، تۆ دەدوێیت و یەکسەر وشەکان لەناوەوەمڕا دەبنە کردەوە. یەکشەممەیەکیان کە تۆ لێرە نەبوویت، هەر ئەم ئەنتۆنیۆ خوێنەوارە بەیەك گورز قاقزی ڕەشکراوەوە هات و داوای لێکردم ڕوخسەتی بدەمێ بچێت بۆ ئاسیزیی تا لەکڵێسای قەدیس ڕوفینیۆ نوتقبدا. منیش وەڵامیمدایەوە: (بە خۆشحاڵییەوە ڕوخسەتت دەدەمێ بەڵام بەمەرجێك. مەرجەکەش ئەوەیە کە هەر سەرکەوتیتە سەر مینبەر، وەك مەڕ هاوارکەیت: (باع ! باع! نابێ جگە لە باعە باع چ شتێکیتر بڵێیت!) ئەو کە وەڵامەکەمی بیست سوور هەڵگەڕاو تووڕەبوو، وایزانی پێی ڕادەبوێرم و نووسینەکانی لەبەر سینگیدا شاردەوە. بەفیزێکەوە گوتی: برا ئیگیدیۆ من مەڕ نیم، بەڵکو ئینسانم، من ناباعێنم، بەڵکو دەدوێم، خودا ئیمتیازێکی گەورەی بەخشیوەتە ئینسان کە ئەویش وشەیە!"

فرانسیسکۆس پرسیی:" ئەی تۆ چیت وەڵامدایەوە برا ئیگیدیۆ؟"

- " برا فرانسیسکۆس ڕاستییەکەی من تەواوێك ساکاوو زوبانم بەستراو لەحەژمەتا خۆم خستە کۆکە، نەمدەزانی چ بڵێم، برا کێدرۆم بینی کە بە گورزە دارەوە لەدارستانەوە دەگەڕایەوە، خۆم گەیاندێ تا یارمەتیی بدەم و دارەکانی لەگەڵدا هەڵگرم. بەو جۆرە خۆم ڕزگارکرد."

فرانسیسکۆس پێکەنیی.

گوتی:" برا ئیگیدیۆ وەڵامێکی لەوە باشتر هەیە، خۆت دەیبینیت! دەی برا لیۆن وەرە!"

پرسیم:" برا فرانسیسکۆس هەمدیس بۆ کوێ بچین؟ " دەترسام هەمدیس بۆ چیایەکی بەبەفر داپۆشراوی ترم بەرێت.

وەڵامیدامەوە: " بەرەو بێشەی شەیتان، بۆ بۆلۆگنا!"

پاش تاوێك گوتی:" برا لیۆن کەشتییەکەمان ئاوی تێدەچێ، دەترسێم غەرقبێ. بۆلۆگنا، بۆلۆگنا تۆ دەبێ پۆرنیۆنکولامان بۆ هەڵلوشیت!"

ڕۆیشتین، نا، نەڕۆیشتین، بەڵکو وەك با هەڵمانکرد. هەوا خۆش و نیمچە گەرم، دارسێوو دارهەرمێکان شکۆفەیانکردبوو، یەکەمین گوڵەخەشخاشەکان لە کێڵگەکاندا بریقەیاندەدایەوە، ئەرز پۆشرابوو بەگوڵە مینای چکۆڵەی سپیی و زەرد، بایەکی گەرم دەهات و پەلکی درەختەکانی هێنابووە لەرەو دەگەیشتە دڵمان و دەیکردنەوە. نازانم بۆچیی هەموو ڕۆژانی بەهار من دڵم لای خوشکە کلارا بوو، خۆشحاڵبووم کە بە هیممەتی فرانسیسکۆس، سەرەك قەشە قایلبوو لە نزیك کڵێسای قەدیس دامیانۆ، کلارا دەیرێك وەربگرێ و بۆ خۆی لەوێدا ژیانێکی پڕ لە تەقواو زوهد بژێت.

بەیانییەك گەیشتینە بۆلۆگنا. بۆلۆگنا شارێکی گەورەو بەنێوبانگ بوو، جاددەکانی تژیی بوون لەخەڵك، ئاڵای سوور بە مەیخانەکانەوە کرابوو، میوەو سەوزە لە دوکانەکاندا هەڵدرابوونەوە، خانمگەلی شۆخ و شەنگی پەڕی ڕەنگاوڕەنگ بەسەر تێدەپەڕین. ئێمە شەقامێکی باریکمان گرتەبەرو گەیشتینە شوێنێکی دووری بە درەخت داپۆشراو، فرانسیسکۆس سەیری ئەملاولای خۆیکردو ئەوجا لە دەرگای

ئەو قوتابخانە ئایینییەیدا کە ئێلیاس و هەندێ لە برا نوێیەکانمان ڕۆیاننابوو. دەستوبرد چووە ژوورەوە، ئەوێ هۆڵێکی گەورە بوو کە مێزێکی لاکێشەیی لێدانرابوو، پێنج شەش برا بەدەوری مێزەکەدا نوشتابوونەوەو دەیانخوێندەوە، کتێب و قاقز لە تاقی دیوارەکاندا دانرابوو.

فرانسیسکۆس هاواریکرد:" هێی برا لە دین وەرگەڕاوەکان، ئەوە چ دەکەن لێرە؟ ئەم کەرەستە شەیتانیانەیە چییە؟ شەرمناکەن؟"

براکان بە ترسەوە ڕاستبوونەوە. فرانسیسکۆس بەدەوریاندا سوڕایەوەو ئەو کتێبانەی داخست کە دەیانخوێندەوە. گوتی :

- " نەفرەتتان لێبێ ئەی برا لەدین وەرگەڕاوەکان! ئێوە ئەو پەیڤەی مەسیحتان بیرچۆتەوە کە دەڵێ: ستایش و شانازیی وا لە ڕۆحی هەژاردا. خودا ئەمری بەمن کردووە ساکارو نەخوێنەوار بم، ئەو دەستی گرتم و پێیگوتم:(وەرە دەمەوێ بە کورتترین پێپلیکانەدا بەرەو ئاسمانت بنێرم، تۆیش دەستی براکان بگرە، ئەوانیش بەو پێپلیکانەیەدا ببە کە پیشانتدەدەم!) ئیدی بەو جۆرە من دەستی ئێوەم گرت، بەڵام

ئێوه دەستتان لەنێو دەستمدا دەرهێناو ئەو ڕێگە پان و پۆڕەتان گرتەبەر کە دەچێتەوە سەر شەیتان. هەستن و هەموو ئەو کتێبانەی سەر تاقەکان داگرن و لەحەوشەکەدا کۆمەڵیکەن، برا لیۆن تۆیش ڕاکەو ئاگرێك بکەرەوه! ئێوەیش هەمووتان بە پەلە ڕێگەی گەڕانەوە بۆ لای دایکتان، ڕێگەی گەڕانەوە بۆ پۆرتیۆنکولا بگرنەبەر. بە ناوی موبارەکی فەرمان جێبەجێکەر، بکەونە ڕێ!"

ئەوجا هەموو کتێب و قاقزو دەسنووسە کۆنەکانی لەناوەڕاستی حەوشەکەدا کەڵەکە کردو منیش بە ڕاکردن چووم ئاگر بێنم.

فرانسیسگۆس گوتی: " وەرە پێشێ خوشکە ئاگرمان!"

وایگوت و دانەوێوە، ئاگرەکەی نا بەژێر کتێب و قاقزە کەڵەکەکراوەکانەوەو خاچی کێشا.

- " بە ناوی مەسیح، بەناوی قەدیسی خۆنەویستیی و بەناوی قەدیسی هەژاریی!"

ئەوجا ڕوویکردە ئەو برایانەی کە بۆ خوێندن بۆ بۆلۆگنا هاتبوون.

- " ئێوە چەند کەسن لێرە دەخوێنن؟"

- " حەوت!"

- " من تەنها شەشتان دەبینم، ئەی حەوتەم کوا؟"

- " نەخۆشەو لە هۆدەکەیدا ڕاکشاوە."

- " ئەویش بێنن، بیکەنە کۆڵتان و بڕۆن، من کلیلەکان هەڵدەگرم و دەرگاکان دەکەمەوە!"

کاتێك هەموو شتەکان بە ئارەزووی دڵی ئەو بەڕێوەچوون و شەش قوتابییەکە لەگەڵ حەوتەمدا ڕۆیشتن و تەنها تەپۆڵکەیەك خۆڵەمێش لەهەموو ئەو دەسنووس و قاقزانە مایەوە، فرانسیسکۆس دانەویەوەو خۆڵەمێشەکەی بەهەردوو دەستی هەڵگرت.

- " بنۆڕە برا لیۆن، بیخوێنەرەوە بزانە چ لەم کتێبە نووسراوە؟"

وەڵامیدایەوە:" برا فرانسیسکۆس نووسراوە، زانستی ئینسان خۆڵەمێشە. بە دەردی ئەو قەشە سەیرە جلك سپییەی کە لە ڕۆما بینیمان و دەیگوت کێنیزا یێ نادا! کێنیزا یێ نادا!"

- " جگە لەوە چ شتێکیتر نا؟ چ شتێکیتری لێنەنووسراوە؟ لێرە لەکۆتایی لاپەڕەی دووەمدا، چیی نووسراوە؟"

نوشتامەوەو وا خۆمنوواند کە دەخوێنمەوە:" خودا دانەوێوەو سەیری خوارەوەی کردو هاواریکرد:(ئاگر ، ئاگر ، کچی خۆم عەرد بۆگەنی کردووە، بۆگەن بەرەو ئاسمان بەرزدەبێتەوە، دابەزەو بیکەرە خۆڵەمێش!"

فرانسیسکۆس بە ترسەوە ڕەتیدامەوە: " نا، نا ، وا نەنووسراوە، نەنووسراوە: ئەویٚ بکەرە خۆڵەمێش، بەڵکو نووسراوە: ئەویٚ پاکژ کەرەوە!"

*

فرانسیکۆس پەلەیبوو بۆ پۆرتیۆنکولا بگەڕێتەوە، ئاخر وی نیگەران و شتەکانی لە ناوەوەیڕا پەنگ پێخواردبۆوە، پێدەچوو تەقەللابدا بڕیارێکی گەورە بدا. ڕۆژی دواتر کاتێك

ئێمە لەئەشکەوتێکی نزیك پۆرتیۆنکۆلادا خەبەرمانبۆوە، فرانسیکۆسم بینی لە جێگەکەی ڕاپەڕی.

گوتی: " برا لیۆن، خەونێکم بینیوە، خەونێکی ترسناك، خێرا هەستە!"

- " چ خەونێك برا فرانسیسکۆس؟"

- " شوانەکە ببووە کەسێکیتر، مەڕەکان لە دەشتەکەوە بەرەو لەوەڕگە چڕەکان بەرەو خوار دەبوونەوە، کەفەڵیان گۆشتن ببوو!"

- " برا فرانسیسکۆس تێناگەم!"

- " مەڕەکان لەدەشتەکەوە بەرەو خوار دەبوونەوە، بەڵام برا لیۆن ئێمە نامانەوێ قەڵەو ببین، بەڵکو ئێمە لەسەر چیا دەمێنینەوەو لەسەر بەرد دەلەوەڕێین!"

هەمدیس گوتم : " ببوورە برا فرانسیسکۆس، هەر تێناگەم!"

- " ئێمە دەبێ سەمابکەین و چەپڵەلێدەین تا خودا کاتی خۆی بەسەیرکردنی ئێمەوە بەرێتە سەر، برا لیۆن قایلیت؟"

قسانی دەکردو بە پەلە دەڕۆیشت، منیش هانکە هانك بەدوایدا ڕامدەکرد.

کاتێك گەیشتینە پۆرتیۆنکولا، چراکان دادەگیرسێنران. هەموو برایان کۆببوونەوەو ئێلیاس قسانی بۆ دەکردن، ئێمە هەناسەمان لەخۆ بڕی و گوێمانڕادێرا، دوا قسەیمان ژنەفت.

پێیگوتن:" براکانم، گوتوومەو هەمدیس دەیڵێمەوە: ئیتر فیرقەکەمان منالێکی ساوا نییە، بەڵکو گەورە بووەو ئەو جلکە کورتەی منالّیی نابێ بە بەریی، بەڵکو جلکێکی تازەو گەورەی گەرەکە، جلکێك بە بەری ئینسانێکی گەورە. هەژاریی تەواوەتی باشە بۆ ئەو کاتەی کە دوو سێ برا دێن و ڕێگەمان لەبەردەمدا دەکەنەوە، بەپای پەتیی دەڕۆن و سواڵی لەتە نانێك دەکەن و تێر دەبن، کوختێکی هاکەزایی سەرو زیادیانە. بەڵام ئێستا، سوپاس بۆ خودا، ئێمە بووینەتە سوپایەکی شەڕکەر، هەژاریی تەواوەتی بۆتە بەربەستی سەر ڕێگەمان، بۆیە ئێمە دەبێ کلێساو دەیر ڕۆنێین، ئێمە دەبێ مژدەبەر ڕەوانەی هەموو وڵاتانکەین، ئێمە دەبێ خواردن

بدەینە هەزاران برامان و پۆشتەیان کەینەوەو پەنایان بدەین. ئاخر چۆناو چۆنیی ئەمە بەهەژاریی تەواوەتیی دەکرێ؟"

دەستی فرانسیسکۆسم گرت، وی هەڵدەلەرزی.

بە ئەسپایی پێیگوتم:" گوێت لێبوو، برا لیۆن گوێت لێبوو؟ دەیانەوێ هەژاریی لەماڵەکەی خۆیدا وەدەرنێن!"

چاوانی تاریك ببوون، دەیویست ڕابکاو بکەوێتە قسان، بەلاّم من گلیمدایەوە.

- " بێدەنگ برا فرانسیسکۆس، بێدەنگ، ئارامت هەبێ با گوێمان لە هەمووی بێ!"

هەنووکە دەنگی ئێلیاس، گرمەی دەهات.

- " ئەڤینی تەواوەتییش بەربەستێکی ترە، ئەووەڵێن براکانمان لە ڕێگەکاندا سەمایاندەکردو گۆرانییان دەچڕیی، منالاّن بەبەردو توێکڵە لیمۆوە دوایان دەکەوتن، خەڵکیی لێیاندەدان، بەلاّم ئەمان ئەو دەستەیان ماچدەکرد کە تێی دەسرەواندن، ئەمەیان ناونابوو ئەڤینی تەواوەتیی. بونیام دەتوانێ لە منالێك بدا، بەلاّم هەرگیز دەرەقەتی سوپایەك نایەت، ئەڤینی تەواوەتی دەسەسڕێك نییە فرمێسکی

پێبسرِدرێ، بەڵکو دەبێ شمشێرێکی هەڵگرتبێ کە بەوە بەرگریی لەدادوەریی بکاو تاوانباران بکوژێ. دەبێ ئەڤین چەکدارکرێ، ئێمە لەنێو گەلە گورگدا دەژین، ئێمە نابێ ببینە مەرِ، بەڵکو دەبێ ببینە شێر، مەسیحیش بۆ خۆی شێرێك بوو. برایان ئەمەیە ئەڤینی تەواوەتیی. ساکاریی تەواوەتیی و سافیلکەییش چیتر بەعەمەل نەماوە. ئەقڵ گەورەترین دیاریی خودایە بۆ ئینسان، ئەقڵە کە جیاماندەکاتەوە لە ئاژەڵ، هەر بۆیە لەسەرمان پێویستە ئەقڵمان دەوڵەمەندکەین، قوتابخانە رِۆنێین، لێگەرِێین برایان بخوێنن تاوەك گاڵتەچییەك خۆمان پیشانی دونیا نەدەین. دڵ شتێکی باشە، ئەویش خەڵاتێکی گەورەی خودایە، بەڵام لاڵە، لاڵەو نایەوێ بدوێ. ئەقڵ پەیڤی خودا وەکو شمشێر بە دەستییەوە دەگرێ، پەیڤیش براکانم کورِی خودایە، ئێمە نابێ ببینە گاڵتەگێرِی خودا، بەڵکو دەبێ ببینە جەنگاوەری خودا، درەوشاوەترین و برِندەترین چەکی ئێمەیش پەیڤی خودایە. ئێمە هەمووان بۆ برا فرانسیسکۆس دەنوشتێینەوەو دەستی ماچدەکەین، ئەو تا ئێستا بە باشترین شێوە ئەرکی خۆی

ئەنجامداوە، ئەو فێرقەکەمانی گۆشکردووەو خواردنی داوە، هەر لەوکاتەوەی گروپەکەمان منالێکی چکۆڵە بووە، هەنووکە ئەو منالە گەورە بووە، دادەنەوێتەوەو دەستی بابی ماچدەکا، خوداحافیزیی لێدەکاو دەڕواو ڕێگەی خۆی دەگرێتەبەر. خوداحافییز برا فرانسیسکۆس، وا ئیتر ئێمە دەڕۆین!"

فرانسیسکۆس هەموو جەستەی هەڵدەلەرزی، دەیویست هێرش بەرێ، بەڵام من توند قۆڵیم گرتبوو.

چەند جارێك پێمگوت:" برا فرانسیسکۆس ئارامگرە، لێگەڕێ با لە قسەکانی بێتەوە، بابزانین دەگاتە کوێ؟"

فرانسیسکۆس لەبەرخۆوە گوتی: " خەونەکە .... خەونەکە ... خودایە دەستت ڕایەڵکە!"

گوێمان لێبوو برایان چەپڵەیان بۆ ئێلیاس لێداو بە خۆشحاڵییەوە هاواریانکرد. هەڵبەت زۆریان باوەشیان پێداکردووەو ئەوانیتریش دەستیان ماچکردووە. ئیدی فرانسیسکۆس نەیتوانی لەوە زیاتر دگان بەخۆیدا بگرێ،

بەگوڕ ڕایکردە پێشێ و خۆی گەیاندە بەر دەرگاکەو منیش بەدوایدا ڕامکرد.

هەر کە برایان ئەویان بینی، لەجێی خۆیاندا وشك بوون، لە ئێلیاس کشانەوەو ئێلیاس بەخۆی و گۆچانە زلە شوانکارییەکەی دەستییەوە بە تەنێ مایەوە، گۆچانەکەی لەخۆی گەورەتربوو. فرانسیسکۆس بە پێهەڵنوتانەوە چووە پێشی و لە ئێلیاس نزیکبۆوە.

بەدەنگێکی لەرزۆك گوتی" برا ئێلیاس، ئەم گۆچانە شوانکارییەت لەکوێ دۆزیوەتەوە؟"

ئێلیاس هەوڵیدا بابەتەکە بەلایەکیتردا بەرێ.

گوتی: " برا فرانسیسکۆس، من بۆ برایان دەدوام لە ....."

- " گوێم لێتبوو، گوێم لەهەموو شتێك بوو، بەڵام من پرسیاری گۆچانەکەم لێکردیت، لە کوێ دۆزیوتەتەوە؟"

- " نازانم، دەبێ بڵێم ئەوە موجیزەیەك بوو؟ ئەم بەیانییە برایەك هات کە هەرگیز لەمەوبەر نەمدیبوو، بەڵام برا فرانسیسکۆس زۆر لەتۆ دەچوو، بەرەو ئەو جێگەیە هات

کەمنی لێڕاکشابووم و سەرم نابووە سەر بەردێك و خەریکبوو خەوم لێدەکەوت، ئەو برایە هات و ئەم گۆچانەی لەپاڵما داناو ئیدی دەسوبرد دیارنەما. برا فرانسیسکۆس دەشێ ئەو کەسە تۆ بووبیت؟"

فرانسیسکۆس هاواریکردو دەستی ڕاوەشاند: " من؟ نەفرەت لەم دەستانەم بێت! برا ئێلیاس منیش عەینەن تۆ ڕاکشابووم و خەریکبوو خەوم لێدەکەوت ..." دەسوبرد گوتی : " نا ، نا ، من نەبووم، کەسێکیتر بوو، ڕەحمەت لەدەستەکانی بێ!"

کە ئێلیاس بینی فرانسیسکۆس وڕێنەدەکا، بە هاوسۆزییەوە زەردەخەنەی هاتێ، هەندێك لەبرایان بە دزییەوە پێکەنین، گوێم لە دوو برا بوو لە دوامەوە. یەکێکیان گوتی:" شێت بووە!" ئەویتریان وەڵامیدایەوە: " وسبە، تۆ دەبێ لەبری ئەوە بەزەییت پێیدابێتەوە، فەقیرە ...."

هەنووکە بێرناردۆو پێیترۆو باوکە سیلڤێستێر نزیکبوونەوە، برا بەساڵاچووەکان تاویاندایە خۆیان تا دەستی باوکە سیلڤێستێر ماچکەن. ئێلیاس بێجوولە لەگەڵ لایەنگیرانیدا

ڕاوەستابوو، لە دووایشییەوە قوتابییەکان بێدەنگ و بێجووڵە ڕاوەستابوون. فرانسیسکۆس لە یەکەبەیەکەیان نزیکبۆوەو دەستی هەڵبڕیی و دۆعای بۆ کردن. غەمێك لەسەر ڕوخساری نیشتبوو، تەواوێك ڕەنگپەڕیوو لێوی خۆی دەگەست تا بەر بە قوڵپی گریانەکەی بگریَ. دوای ئەوەی دۆعای بۆ هەموویانکرد، لەبەر ئەوەی شەکەت و دەیشیویست چەند قسەیەك بکا، داوایکرد کورسییەکی بۆ بێنن تا لەسەری دانیشیَ. ماسیۆ دەسوبرد چوو کورسییەکی بۆ هێنا و ئەمیش لە ناویدا ڕۆچوو. پاشان دەستی گرت بە ڕوخسارییەوەو دانەوێوەو ماوەیەکی درێژ تێپەڕی و هیچی نەگوت. لەبەر ئەوەی من لەنزیکییەوە ڕاوەستابووم، دەمارەکانی لاجانگەیم بینی کە هەڵاوسابوون، ئیشارەتێکم بۆ کێدرۆ کردو چوو پەرداخێك ئاوی بۆ هێنا. فرانسیسکۆس دوو قومی لێداو ئاهێکی هاتەوە بەر.

لەژێر لێوەوە گوتی: " برای ئاو، ڕەحمەتت لێبیَ!"

هەموو هێزی خۆی کۆکردەوە، هەستایە سەر پاو باوەشیکردەوە.

بە هەناسەبڕکێوە کەوتە قسان، بە جۆرێك کە ئێمە بەزەحمەت دەنگیمان دەژنەفت.

- " براکانم، خودا مشتێك دانەوێڵەی بەئەمانەت داپێم و منیش چوومە دەرەوە تا بیوەشێنم، دەستم بۆ ئاسمان هەڵبڕی و لێیپاڕامەوە باران ببارێنێ و ئەویش بارانەکەی باراند، ئەمجارەش دەستم هەڵبڕییەوەو لێی پاڕامەوە خۆر بنێرێ تا ئەوەی چاندوومە گوڵبکا، ئیدی خۆرهەڵات و ئەوەی چاندبووم گوڵی کردو سەراپای کێڵگەکە سەوز دەچۆوە، دانەویمەوە لە ئەرزەکەم ڕووانی تابزانم ئەوە چ جۆرە دانەوێڵەیەکە کەخودا بەئەمانەت پێیداوم، کەدانەویمەوە، دانەوێڵەی پیرۆزو خەشخاشی لەخۆباییم بینی. بەخۆمگوت ئەوە خواستی خودایە، کێ چوزانێ، گوڵە خەشخاش جوان و سوورە، ئەوانیش خاچێکی ڕەش لەسەر دڵیانە، جوانییەکەی ئەوانیش وەکی خۆراکە بۆ بونیام، خۆراکێك عەینی دانەوێڵە، لەبەرئەوە ڕەحمەتیش لە خەشخاش بێ! برایانم، ئەی دانەوێڵە و خەشخاشەکان، ئەم ئێوارەیە قسەیەکی خەتەرناك هەیە دەمەوێ پێتانبڵێم، گوێم بۆ ڕادێرن!

پێموایە ئێلیاس ڕاستدەکا، من ئەرکی خۆم بەبێ کەم و زیاد بەجێهێناوە، ئەرکی سەر شانی من تۆوکردن بوو، تۆوی خۆمکرد. ئەلعان ئیتر دەبێ خەڵکانیتر بێن ئاوی بدەن و بیدوورنەوەو بیگوێزنەوە، من بۆ ئەوە لەدایك نەبووم گەنمەکە بدوورمەوەو قازانجی لێبکەم، بەڵکو بۆ ئەوە لەدایکبووم عەردەکە بکێڵم و تۆویکەم و پاشان بەرێی خۆدا بڕۆم. سوێند دەخۆم من نەمویستووە بەجێتانبێڵم، براکانم من بێئەندازە ئێوەم خۆشدەوێ، من بێئەندازە بەو برایەتییەمانەوە گرێدراوم، ئیتر چۆن دەتوانم بەجێتانبێڵم؟ بەڵام دوێنێ شەو پێدەچوو خودا بێت کە هاتبووە خەونم، من ئەوم نەبینی، بەڵکە تەنها دەنگیم ژنەفت، گوتی :

(فرانسیکۆس، ئەوەی لەتواناتدا بوو کردت، ئیدی لەوەندە زیاترت لە تواناادا نییە، بچۆ بۆ پورتیۆنکولا، برایەك گۆچانێکی شوانکارەیی پێیە کە لە بالآی خۆی درێژترە....."

فرانسیسکۆس لە قسەکردن وەستا، هەمووان بەزاری داپچڕاوەوە چاوەڕێی بوون، ئێلیاس هەنگاوێکی بەرەو لاینا،

بەڵام فرانسیسکۆس نیگایەکی تیژی ئاراستەکردو لەجێی خۆی ڕاوەستا.

هەمدیس فرانسیسکۆس گوتی:" سوێند دەخۆم من هەرگیز بیرم لەو نەکردۆتەوە، خودایە بمبوورە، بەڵام تەهارەتی ئەو دژی ئەو کەسانەیە کە گروپەکەمانیان ڕۆناوەو توندوتۆڵیان کردووە، وی هەرگیز هەژاریی تەواوەتیی، ئەڤینی تەواوەتیی و ساکاریی و سافیلکەیی تەواوەتی ناسەلمێنێ! ئەو وەکو داگیرکەرێك لەدایکبووەو ئەو سیفەتە باشانە لەگەڵ سروشتی ویدا نایەنەوە. من بیرم لە برا بێرناردۆ کردۆتەوە کەبەدوای تەنیاییدا دەگەڕێ، یاخود بیرم لای جەنابی پێیترۆ یاخود باوکە سیلڤێستێر بووە، ئەوان ڕانەمەڕەکەی مەسیحیان بەرەو ئەو پشتیرانە، بەرەو ئەرزی قاقڕ، بەرەو بەردە پیرۆزەکان ڕانومایی دەکرد کە شیاوی خۆیانە، بەرەو ئەو تەڵانانەیان دەبردن کەهێشتا هەر دەسووتێن و ناکوژێنەوە، ئەو زاتانە دەسبژێری منن. بەڵام خودا، خواستی بەدیبێ، کەسێکیتری هەڵبژارد. کاپتن ئێلیاس نزیکتر مەبەوە، کاتێك کوڵی ئازارم دەنیشێتەوەو غەمی نێو

دڵم بەتاڵ دەبێتەوە، ئەوسا خۆم بانگت دەکەم. کاتێك دەستم لەسەر سەرت دادەنێم کە ئیدی لە ڕق و تووڕەییدا نەسوتێ و نەلەرزێ، بەڵکو وەکی ئەڤین سازگارو پاکژ بێ، ئەوسا خۆم بانگت دەکەم!"

دەستی بەنیشانەی خاچ دانا، سەریداگرت، خوێن لەچاوانییەوە هاتە خوارو بەسەر گۆنایدا ڕژاو ریش و سمێڵی شەلاڵی خوێن بوو. ئازار زۆری بۆ هێنابوو، بەڵام لە حەژمەتا لێوی دەگەست و دگانی بەخۆیدا دەگرت.

لەبەرخۆوە گوتی: "خودایە تێناگەم، بەڵام پرسیار ناکەم. چما بۆچیی پرسیار بکەم؟ من چ بەرهەڵستییەك نانوێنم. چما بۆچیی بەرهەڵستیی بنوێنم؟ ڕاوێژکردن بەتۆ هەڵدێرێکە بۆ خۆی، چۆناوچۆنیی شۆڕببمەوەو هەڵدێرەکە هەڵبسەنگێنم؟ تۆ هەزاران ساڵی ئایندە دەبینی و داوەریی دەکەیت، ئەوەی ئەمڕۆیش مێشکی چکۆڵەی بونیام بە ناعەدالەتیی دادەنێ، دوای هەزاران ساڵێتر دەبێتە تۆوێك بۆ ڕزگاربوونی ئینسان. گەر ئەو شتە بوونی نەبا کە ئەمڕۆ ئێمە ناومان ناوە

ناعەدالەتیی، ئەوا ڕەنگە هەرگیز دونیا عەدالەتی بەخۆوە نەبینیبا!"

که دەدوا، ڕوخساری زیاتر پرشنگیدەدا، وەك بلێی یەکەمینجار بێ ئەو خەیالاتەی بۆ بێ و ئیدی دڵی لێوڕێژ بوو لە ئارامیی. زەردەخەنەی هاتێ، ئەوسا ڕوویکردە ئێلیاس و ئیشارەتێکی بۆ کرد. ئەویش بە گۆچانەکەی دەستییەوە لێی نزیکبۆوە.

بە میهرەبانیی گوتی:" برا ئێلیاس، بچەمێرەوە، دەمەوێ بەرەکەتت بدەم، بنۆڕە ئەلعان دەستەکانم نالەرزن و وەکی ئەڤین سازگارو پاکژن!"

هەردوو دەستی نایە سەر سەری ئێلیاس.

ئەوجا بەدەنگێکی قووڵ گوتی:" برا ئێلیاس، خودا نهێنییەو درك ناکرێ، وەك گێژەنێك وەهایە، وی بەو تەرزەی پێیخۆش بێ بەخششی خۆی بەسەر خەڵکیدا دابەشدەکا، پێوانەکانی ئەو وەك ئەوانی ئێمە نین، خەیالاتی ئەو بەجۆرێکە کە ئەقڵی بونیام لە توانایدا نییە نزیکی بێتەوە،

گەر یەکێك لێینزیك بێتەوە ئەوا دەبێتە خۆڵەمێش. گۆچانەکەم بدەرێ!"

ئێلیاس بۆ ساتێك دوو دڵ بوو، گۆچانەکەی توند لەنێو دەستیدا گرت و بۆ دواوە ڕایکێشا. بەڵام فرانسیسکۆس دەستی ڕایەڵکرد.

هەمدیس فەرماندەرانە گوتی: " گۆچانەکەم بدەرێ!"

ئێلیاس سەری نەویکردو گۆچانەکەی بۆ ڕایەڵکرد. فرانسیسکۆس بەهەمان دەنگە قووڵ و هێورەکەی درێژەی بەقساندا.

- " برا ئێلیاس، خودا ئەمری پێکردووم و منیش بەگوێی ئەو دەکەم، خودایە، گەر بە هەڵە دەنگم تەرجومەکردیت، ئەوا ئیشارەتێکم بدەرێ، ئاسمان سامالە، هەورە بروسکەکەت بنێرەو بگرمێنە، دەرگاکە هەپروون بە هەپروونکە، بەر لەوەی دەستم بنێمە سەر سەری و دۆعای بۆ بکەم، دەستم ببڕەوە!"

بێدەنگبوو، چاوەڕێی کرد، چ شتێك ڕووینەدا. فرانسیسکۆس بە خێرایی دەستی بەرزکردەوەو گوتیی:" برا ئێلیاس، دەستم دەنێمە سەر سەرت، بچەمێرەوە، بەئەمانەت

مەرەکانمت پێدەسپێرم، بەرەو لای خودا ڕێنوێنییانکە، بۆ لەوەڕیان ببە بەو تەرزەی خودا نیشانەی لەوەڕگەکانی هەڵداوە، تۆ دەبێ حیساباتەکان مشت و ماڵکەیت، بۆ من نا، بەڵکو بۆ خودا، من تەنێ دەتوانم دۆعات بۆ بکەم. دۆعای من ببە، گۆچانە شوانکارییەکە ببە، بکەوە ڕێ و ڕێگە پیشانی مەڕەکان بدە!"

خوێن و فرمێسك ئامێتەی یەکدی بوون و لەچاوانییەوە هۆن هۆن دەڕژایەخوار. لە یەکەبەیەکەی برایانی ڕووانی، وەك بڵێی خوداحافیزییان لێبکا، وەك بڵێی بمرێ و ئیدی ماڵئاواییان لێبکا. بەسەر قۆڵی جبەکەی چاوانی سڕی.

- " براکانم ببوورن، من نەمدەزانی جیابوونەوەمان ئەوەندە تاڵە بۆیە گریام. خوداحافیز! خەمین مەبن، من لەلاتان ناڕۆم، بەڵکو هەمیشە بە بێدەنگیی و نەبینراو لە تەکتاندام، ئێوە تەنێ دەتوانن شەوانە لەخەونەکانتانا ببینن. ئێوەیش ئەی سێ خوشکە سەنگینە لەیەکترجیانەبووەوەکە، تۆ ئەی هەژاریی پیرۆز، ئەی هاوسەرە پێپەتی و شڕوپڕ پۆش و زگ برسییەکەم، تۆیش ئەی ئەڤینی پیرۆز، تۆ ئەی ئەوەی

که دەسەسرێك شك نابەیت فرمێسکەکانتی پێ وشککەیتەوەو شمشێرێکت نییە بکوژیت، بەڵکو وەك مەریەم خودات وەك منالێکی چکۆڵە لەباوەشگرتووە، تۆیش ئەی ساکاریی پیرۆز، ئەی ئەوەی که دەم بەخەندە وەڵامی هەموو پرسیارەکان دەدەیتەوەو دەڵێی: (نازانم، نازانم....) کەچی وەکی ئەوە وایە هەموو شتێك بزانیت. لێتان دەپاڕێمەوە دەس لەبرایان بەر مەدەن، له تەکیاندا برۆن، وەك سەگی پاسەمەڕ بەسەر ڕەوەکەوە بێدار بن و مەهێڵن چ مەڕێك بزر بێ!"

فرانسیسکۆس بێدەنگبوو، بەڵام هێشتا دڵی ئاوی نەخوواردبۆوە، هەمدیس لەهەمووانی ڕووانییەوەو زەردەخەنەی هاتێ.

- " گەر بڕیاربێ شێوەی تەیرێك بکەینە مۆری گروپەکەمان، منالەکانم ئێوە کام تەیر هەڵدەبژێرن؟ نه هەڵۆ برا ئێلیاس ، نه تاووس برا کاپیللۆ، نه بولبول برا ئیرێنۆ، کۆترە شینکەی شەرمنیش نا برا بێرناردۆ، تەیرەلحوبیش نا برا لیۆنۆ، بەڵکو کلاوکوڕە!"

ئەوجا دەم بەخەندە کەوتە هۆنینەوەی سوپاسگوزارییەك بۆ کڵاوکوڕە:

- " برا کڵاوکوڕە کڵاوێکی لەسەردایە وەکی ئەوەی ئێمە، ڕەنگی باڵی لەڕەنگی جبەکەی ئێمە، لەهەمان ڕەنگی ئەرزە، ساکارو هەژارانەیە وەك جلکەکانمان، کڵاوکوڕە لە پەلکێکەوە دەفڕێ بۆ پەلکێکیترو دادەبەزێتە ڕێگەکان بۆ ئەوەی دەنکە جۆیەك بدۆزێتەوەو بیخوا. بەیانیانیش، هەموو بەیانییەکیش بەگۆرانیی چڕینەوە بەرەو ئاسمان هەڵدەگژێ و مەست بەڕوناکیی، دیارنامێنێ، ئیتر بینینی وی لەهێزی چاواندا نامێنێ، پاشان لە ناکاوێکڕا وەك دەنکە خۆڵێك دەکەوێتە سەر ئەرز. برا کڵاوکوڕە بەیانیان نوێژی خۆی دەکا، بەرەو لای خودا دەچێ و پاشان دەگەڕێتەوە بۆ سەر عەرد!"

ئێلیاس دەستی هەڵبڕیی و ئیشارەتێکی کرد کە دەیەوێ بدوێ.

- " برا فرانسیسکۆس، ئەوەی تۆو دەکا، هەر هەمان وەخت ئەوە دەدوورێتەوە کە چاندوویەتی، چونکە پێشوەخت تامی بەری ئەو شتە دەکا کە دەیچێنێ. برا فرانسیسکۆس تۆ

بەختەوەریت لەبەرئەوەی بەتەواوی ئەو ئەرکەت بەجێهێناوە کەخودا پێیسپاردوویت، واتە ئەرکی تۆوکردن، وا هەنووکەش ئارام و ئاسوودە گۆچانە درێژەکە بەدەستێکی تر دەسپێریت، برا فرانسیسکۆس ئیدی کاتێك خۆت پیشانی خودا دەدەیت، باوەشت تژییە بە گوڵەگەنم. وامنیش گۆچانەکە بەرز دەکەمەوەو سوێند دەخۆم: ئەو ڕێگەیەی تۆ کردتەوەو سێ چوار برای پێدا ڕۆیشتن، بەڵێن بێ بیکەمە ڕێگەیەکی پان و بەرینی وا کە هەزاران کەسی پێدا بڕۆن، بەڵێن بێ ئەو چاکەخوازییانەی تۆ کردتە بنەما، فراوانیکەم و بیکەمە مایەی بەختەوەریی نەك هەر بەتەنها بۆ سێ چوار برا، بەڵکو بۆ هەزارەها، بەڵێن بێ ئەم پۆرتیۆنکولا چکۆڵەیە بکەمە قەڵاو کۆشکی خودا، سوێند دەخۆم!"

وایگوت و پاشان ئەمریکرد دوو کورسیی بێنن و لەبەر ئاگردانەکەدا داینێن، دەستی فرانسیسکۆسی گرت و لەسەر کورسییەکیان داینیشاندو خۆیشی لەپاڵیدا لەسەر کورسییەکەی تریان دانیشت، برایان یەکە یەکە هاتن و پاشان قوتابییەکان و دەستیان ماچکردن. ڕوخساری فرانسیسکۆس

وشك و خەمین بوو، ڕوخساری ئێلیاسیش پرشنگیدەدا بەسەرکەوتن، هێزو دەسەڵات بە هەنگاوی خێرا بەسەر لێوو برۆو چەناگە پتەوەکەیدا پیاسەیدەکرد.

*